

Metodika NZIS

Národní registr léčby uživatelů drog

Kompletní metodika sběru dat



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Tuto kompletní metodiku sběru dat vydal,
na základě § 70 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů,

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Palackého nám. 4, P.O.BOX 60, 128 01 Praha 2
telefon: 224 972 712, fax: 224 915 982, e-mail: uzis@uzis.cz.

© ÚZIS ČR
verze 071_20240101

Autorský kolektiv: Autorský kolektiv: Ing. Blanka Nechanská (metodik registru), MUDr. Petr Popov, MHA (odborný garant registru), Ing. Milan Blaha Ph.D., RNDr. Daniel Klimeš Ph.D.

Recenzenti: Odborný oponent: Mgr. et. Mgr. Barbora Petrášková
Technická oponentura: RNDr. Luděk Straka

Obsah

1. Obsah hlášení	5
1.1. Význam a přínos registru	5
1.2. Základní údaje	5
1.2.1. Platná legislativa pro Národní registr léčby uživatelů drog (NRLUD) a další výchozí dokumenty	5
1.2.2. Osoby podléhající hlášení	6
1.2.3. Kdo má povinnost hlásit	6
1.3. Základní pojmy.....	6
1.3.1. Proces hlášení	8
1.4. Shrnutí změn oproti předchozí verzi.....	9
1.5. Popis obsahu jednotlivých sledovaných údajů	9
1.5.1. Identifikační údaje	9
1.5.2. Osobní údaje klienta	10
1.5.3. Charakter kontaktu.....	12
1.5.4. Socioekonomické údaje	13
1.5.5. Užívání drog.....	14
1.5.6. Testování na HIV a virové hepatitidy	19
1.5.7. Další údaje hlášení léčby	20
1.5.8. Hlášení substituční léčby.....	21
1.5.9. Hlášení ukončení substituční léčby	21
1.5.10. Hlášení ukončení ostatních léčeb.....	23
1.6. Přílohy	25
1.6.1. Seznam vybraných diagnóz k hlášení substituční léčby (kódy dle MKN-10).....	25
1.6.2. Seznam povinných a podmíněně povinných položek NRLUD	25
1.6.3. Seznam a popis všech vstupních kontrol NRLUD	27
2. Uživatelská příručka	28
2.1. Shrnutí změn oproti předchozí verzi.....	28
2.2. Možnosti hlášení a způsoby odesílání dat do registru	28
2.3. Aplikace pro přímé vyplnění online webového formuláře.....	29
2.3.1. Minimální potřebné programové vybavení pro registr NRLUD	29
2.3.2. Přístupové role	29
2.3.3. Testovací prostředí NRLUD	30
2.3.4. Přihlášení do registru	30
2.3.5. Základní popis ovládání	32

2.3.6.	Vyplňování online webového formuláře	34
2.3.7.	Substituční léčba.....	38
2.3.8.	Práce s duplicitami – funkcionalita pro Hygienickou stanici Hlavního města Prahy	43
2.3.9.	Standardní sestavy	46
2.4.	Dávkové vkládání.....	47
2.4.1.	Import dávky	48
2.4.2.	Prohlížení dávky.....	48
2.4.3.	Zpráva o vyhodnocení při dávkovém vkládání dat.....	50
2.5.	Přímé odeslání z NIS poskytovatele.....	52
3.	Technická specifikace	53
3.1.	Shrnutí změn oproti předchozí verzi rozhraní	53
3.2.	Datové rozhraní pro předávání informací	53
3.2.1.	Popis datového rozhraní	53
3.3.	Jednotná technologická platforma.....	54
3.4.	Odkazy na další zdroje informací – web ÚZIS ČR.....	55
3.5.	Přílohy	56
3.5.1.	Seznam číselníků.....	56
4.	Zabezpečení dat a ochrana osobních údajů	57
4.1.	IT zabezpečení přenosu a archivace dat.....	57
4.1.1.	Zabezpečení přístupu do aplikace.....	57
4.1.2.	Zabezpečení a ukládání dat	57
4.2.	Procesy vnitřního zpracování na ÚZIS ČR	58
4.3.	Poskytování dat třetím subjektům	58
4.4.	Rozvoj registru podle eGovernmentu	59
5.	SEZNAM ZKRATEK, OBRÁZKŮ, TABULEK A ZDROJŮ.....	60
5.1.	Seznam zkratk	60
5.2.	Seznam obrázků	61
5.3.	Seznam tabulek	62
5.4.	Soupis použitých zdrojů	62

1. OBSAH HLÁŠENÍ

1.1. Význam a přínos registru

Národní registr léčby uživatelů drog (NRLUD) je registrem zaměřeným na shromažďování údajů o pacientech ve specializovaných službách pro osoby s poruchou spojenou s užíváním návykových látek, a to ve všech typech péče zahrnující poradenské, léčebné a resocializační programy pro uživatele drog. NRLUD poskytuje souhrnné údaje pro statistické přehledy jak na národní, tak i mezinárodní úrovni, dále pro epidemiologické studie a zdravotnický výzkum. Indikátor žádosti o léčbu (The Treatment demand indicator „TDI“) je jedním z pěti klíčových indikátorů drogové epidemiologie stanovených Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (dále jen „EMCDDA“), jejichž sběr je členským státům EU uložen v článku 5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1920/2006 ze dne 12. prosince 2006. Sledování žádosti o léčbu je součástí Drogového informačního systému, jehož realizaci předpokládá řada usnesení vlády k národním strategiím protidrogové politiky a jejich akčním plánům, aktuálně k Národní strategii protidrogové politiky na období 2010–2018. Léčba spolu se sociální reintegrací a harm reduction, patří mezi základní pilíře české protidrogové strategie. Bez možnosti sledování vývoje v poskytování léčby a specializovaných služeb uživatelům drog nelze vývoj v těchto oblastech protidrogové politiky sledovat, hodnotit, plánovat a koordinovat.

NRLUD je dle zákona č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování součástí Národního zdravotnického informačního systému veřejné správy, určený zejména ke zpracování údajů o zdravotním stavu obyvatelstva, o činnosti poskytovatelů, o rozsahu a kvalitě poskytovaných zdravotních služeb, pro řízení zdravotnictví a tvorbu zdravotní politiky. Údaje do NRLUD předávají podle výše citovaného zákona § 70 odstavec (4) písmeno f) kromě zdravotnických zařízení též zařízení poskytující služby sociální prevence a programy sociálního poradenství poskytované podle zákona upravujícího poskytování sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou osoby ohrožené závislostí nebo závislí na návykových látkách.

Do NRLUD jsou hlášeny údaje o všech léčených pacientech/klientech při vstupu do léčby (léčebné epizody) a také při jejím ukončení.

Národní registr léčby uživatelů drog (NRLUD) jako nový zdravotnický registr integruje Národní registr uživatelů lékařsky indikovaných substitučních látek (NRULISL). Data z NRULISL byla namigrovaná do NRLUD.

Výstupy z NRLUD jsou prezentovány výhradně v anonymizované podobě.

1.2. Základní údaje

1.2.1. Platná legislativa pro Národní registr léčby uživatelů drog (NRLUD) a další výchozí dokumenty

- Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ve znění pozdějších předpisů.

- Vyhláška č. 373/2016 Sb., o předávání údajů do Národního zdravotnického informačního systému.
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- The Treatment demand indicator (dále TDI) Standard Protocol version 3.0 Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost
- Datový standard Ministerstva zdravotnictví.
- Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů- desátá revize - zkráceně označovaná jako MKN-10 (sdělení ČSÚ ze dne 13. listopadu 2011 o aktualizaci Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (částka 119/2011 Sb.). Nová elektronická verze platná od 1. ledna 2012 je k dispozici na adrese www.uzis.cz. Při citaci klasifikace v níže uváděných vysvětlivkách se uvádí jen „MKN-10“.

1.2.2. Osoby podléhající hlášení

Do registru je hlášena osoba s problémy způsobenými užíváním návykových látek nebo osoba na nich závislá, která vstoupila nebo byla zařazena do programu zaměřeného na poradenství a léčbu závislosti prováděného léčebnými a poradenskými zařízeními.

1.2.3. Kdo má povinnost hlásit

1. Každý poskytovatel zdravotních služeb poskytující odbornou péči osobám užívajícím návykové látky a osobám na těchto látkách závislým formou:

- ambulantní péče,
- jednodenní péče,
- lůžkové péče,
- detoxifikace prováděné v rámci ambulantní nebo lůžkové péče,
- substituční léčby, kterou poskytují všichni poskytovatelé zdravotních služeb bez ohledu na jejich obor či odbornost.

2. Každý poskytovatel sociálních služeb poskytující odbornou péči osobám užívajícím návykové látky a osobám na těchto látkách závislým formou služeb sociální péče, sociální prevence a programů sociálního poradenství.

1.3. Základní pojmy

Uživatel drog žádající o léčbu

Uživatel drog žádající o léčbu je každá osoba, která v souvislosti s užíváním drogy osobně navštíví kterékoliv zařízení poskytující zdravotnické a/nebo sociální služby (dále jen zařízení) a u které je zahájena léčba (viz dále definice léčby).

Jako léčení uživatelé drog by neměly být vykazovány osoby:

- které byly se zařízením pouze v telefonickém kontaktu,
- rodiče a přátelé uživatele drog, kteří s pracovníkem zařízení konzultovali problém v zastoupení osoby, pro niž je péče určena,

- které žádají pouze materiální pomoc nebo sociální pomoc nebo asistenci v podobě např. praní prádla, poskytnutí teplého jídla a pití apod.,
- které odmítnou uvést jakékoliv informace o své osobě, užívané droze nebo odmítnou navrženou léčbu,
- které využívají prosté výměny stříkaček a jehel v rámci výměnného programu bez poradenství nebo léčby.

Droga

Za drogu je pro účely NRLUD považována psychoaktivní látka užívaná bez předpisu, indikace či pokynu zdravotnického pracovníka k ovlivnění nebo změně některé funkce organismu. Léky užívané řádně v léčebném kontextu se v rámci procesu hlášení za drogu nepovažují. Jako drogu lze uvést léky uživatelem zneužívané.

Hlášení podléhají taktéž drogy alkohol, tabák a gambling (viz seznam v kapitole *Užívání drog*).

Léčba uživatele drog

Léčba uživatele drog je aktivita/soubor aktivit vykonávaných vůči osobě potýkající se s problémy v souvislosti s užíváním drogy a je zaměřená na řešení, zlepšení nebo eliminaci těchto problémů; jedná se o psychologickou, zdravotní či sociální péči. Léčba zejména zahrnuje:

- intervence směrem ke snížení rizik při užívání drog
- detoxifikaci
- abstinčně orientovanou léčbu
- programy typu terapeutických komunit
- programy v kontextu následné péče a doléčování
- programy substituční léčby
- nezdravotnické i zdravotnické intervence a programy s psychosociálním poradenstvím a podporou ke změně postojů k užívání drog, vzorců užívání drog, redukci užívání drog, prevenci relapsu apod.

Za léčbu není považován/o:

- pouhé poskytování sociálních služeb (např. osobní hygiena, jídlo, praní prádla apod.), pokud není spojeno s poradenstvím,
- prostá výměna stříkaček a jehel bez poradenství,
- telefonický nebo písemný kontakt s klientem,
- kontakt pouze s rodinnými příslušníky nebo blízkými klienta,
- řešení problémů klienta nesouvisejících s užíváním drogy,
- řešení výhradně komorbidit spojené s užíváním drog (např. řešení pouze somatických komplikací, léčba virové hepatitidy, akutní péče při intoxikaci apod.),
- kontakt, při kterém užívání drogy není hlavním důvodem pro vyhledání péče

Počátek léčby

Za počátek léčby je považován počáteční osobní kontakt mezi klientem a zařízením, během kterého je možno klienta identifikovat, diagnostikovat, zhodnotit klientovy charakteristiky a potřeby související s drogou a během kterého je případně formálně uzavírán terapeutický kontrakt. V praxi jde o první až třetí kontakt s klientem.

Ukončení léčby

Léčba je považována za ukončenou tehdy, pokud je vysloven její formální závěr (se souhlasem klienta či bez tohoto souhlasu) nebo pokud klient přestane zařízení navštěvovat či zemře (viz kapitola *Hlášení o ukončení – důvody ukončení*).

Léčebná epizoda

Léčebnou epizodou se rozumí období mezi počátkem léčby a jejím ukončením. Zařízení hlásí zahájení každé léčebné epizody.

Hlásící zařízení

Zařízením hlásícím do registru je jakékoliv zařízení, které poskytuje zdravotní, poradenské, sociální služby osobám, které mají problém s užíváním drog. Tato centra mohou mít nejrůznější charakter a strukturu – zdravotnická i nezdravotnická, státní i nestátní, veřejná či soukromá, ambulantní, lůžková, specializovaná či všeobecná. Patří k nim i detoxifikační jednotky, ambulantní zařízení, centra poskytující substituční léčbu, terapeutické komunity, kontaktní a poradenská centra, terénní programy, krizová centra, centra poskytující specializované služby v oblasti zdravotní a sociální péče uživatelům drog, věznice, kde jsou poskytovány specializované služby uživatelům drog apod. Zařízení se člení na nízkoprahová, ambulantní, lůžková a věznice.

1.3.1. Proces hlášení

Jakého klienta hlásit

Zařízení hlásí každého klienta, u něhož zahajuje léčbu nebo poskytování specializované služby (léčebnou epizodu). Mezi všechny klienty, které zařízení hlásí, jsou zařazeny jednak osoby nově léčené, tj. ty, které doposud nebyly pro problémy související s drogami léčeny v daném zařízení ani kdekoli jinde, dále také osoby, které jsou v současnosti léčeny v jiném zařízení, a také dříve léčení klienti, kterým byla v minulosti specializovaná služba poskytnuta a ukončena v tomto či jiném zařízení.

Kdy a jak hlásit zahájení léčebné epizody (kromě substituční léčby)

Pokud zařízení používá pro hlášení elektronický formulář v aplikaci NRLUD, je hlášení provedeno v okamžiku, kdy jsou dostupné údaje potřebné pro hlášení, nejpozději do 14 dní od vstupu klienta do léčby.

Používá-li zařízení vlastní aplikaci na sběr údajů o klientech (např. UniData, nemocniční informační systém, software pro ambulantní praxi, atd.), je hlášení možné v dávce – souboru klientů exportovaných z vlastní aplikace na základě algoritmu splňujících definice a procesy hlášení registru a v datové struktuře předepsané správcem registru. Pro tyto účely dá správce registru k dispozici datový standard. Dávkový přenos probíhá ve čtvrtletních intervalech v prvních 14 dnech následujícího měsíce.

Ve výjimečných případech zařízení podává hlášení v listinné podobě. Používá-li zařízení papírové hlášení, je formulář vyplněn v okamžiku, kdy jsou dostupné údaje potřebné pro hlášení, nejpozději do 14 dní. Pro sběr vyplněných papírových formulářů budou správcem registru určeny pověřené osoby místně příslušné KHS a sběr bude prováděn v určených intervalech, nejméně však ve čtvrtletních intervalech na začátku následujícího měsíce.

Pro hlášení léčebné epizody v daném kalendářním roce platí, že poslední termín pro zapsání klienta (on-line nebo datový přenos) do NRLUD je do 1. 3. následujícího kalendářního roku. Pro hlášení klientů v substituční léčbě platí zvláštní pravidla. Hlášení klienta substituční léčby je možno provádět pouze na elektronickém formuláři v aplikaci NRLUD po předchozím ověření, zda se údaje klienta v registru již nenachází, na základě RČ.

Kdy a jak hlásit zahájení substituční léčby

Pro hlášení klientů v substituční léčbě platí zvláštní pravidla. Hlášení klienta substituční léčby je možno provádět pouze na elektronickém formuláři v aplikaci NRLUD. Lékař poskytující substituční léčbu je povinen ověřit si před zahájením léčby na základě RČ, zda pacientovi již není poskytována substituční terapie v jiném zdravotnickém zařízení. Tím by se mělo zabránit vícenásobné preskripci a úniku substitučních látek na nelegální trh. Teprve pokud pacient nemá v registru evidovanou léčbu, může lékař pokračovat a vkládat potřebné údaje. Pokud pacient má v registru evidovanou léčbu, musí se lékař spojit se zařízením, které má pacienta v péči a domluvit se s ním na dalším postupu (tzn. na tom, který z lékařů bude mít daného pacienta v péči).

Elektronický formulář, vzor papírového formuláře nebo dávkový import dat jsou dostupné na internetové stránce registru: <http://www.uzis.cz/registry/narodni-zdravotni-registry/nr-lecby-uzivatelu-drog>.

Kdy a jak hlásit ukončení léčebné epizody

Zařízení hlásí ukončení léčby nebo ukončení poskytování specializované služby klientovi, je-li ukončení z charakteru léčby a poskytované služby zřejmé.

Hlášení proběhne bezprostředně po ukončení léčby, zejména jedná-li se o ukončení substituční léčby, nejpozději však do 14 dní od ukončení léčby. Používá-li zařízení elektronický formulář v aplikaci NRLUD nebo zasílá data do NRLUD dávkově v elektronické formě, jsou termíny stejné jako při hlášení začátku léčby.

Za účelem aktualizace dat v registru bude zařízení dvakrát ročně upozorněno na léčebné epizody, které nebyly ukončeny po 6 měsících od jejich zahájení.

1.4. Shrnutí změn oproti předchozí verzi

Nejsou žádné změny proti předchozí verzi, jde o nový registr.

1.5. Popis obsahu jednotlivých sledovaných údajů

Tyto pokyny popisují obsah položek předepsaných resortním Datovým standardem, bez ohledu na technologický postup vedoucí ke vzniku elektronického datového rozhraní.

1.5.1. Identifikační údaje

Údaje jsou automaticky předvyplněné podle registrace uživatele. Sleduje se:

Identifikační číslo (IČO) poskytovatele zdravotních a sociálních služeb

Údaj slouží k identifikaci jednotlivých poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb.

Uvádí se osmimístné identifikační číslo organizace podle Registru ekonomických subjektů Českého statistického úřadu (tedy nikoliv identifikační číslo zařízení (IČZ) přidělené zdravotní pojišťovnou).

Pořadové číslo zařízení (PČZ)

Údaj slouží k doplnění identifikace jednotlivých zdravotnických zařízení v rámci subjektu poskytovatele.

Uvádí se třímístné pořadové číslo zařízení v rámci identifikačního čísla (IČ) podle číselníku zařízení ÚZIS ČR. Pokud se právní subjekt dále nečlení, vyplňuje se trojčíslí 000.

Okres zařízení

Název okresu sídla poskytovatele podle platného číselníku.

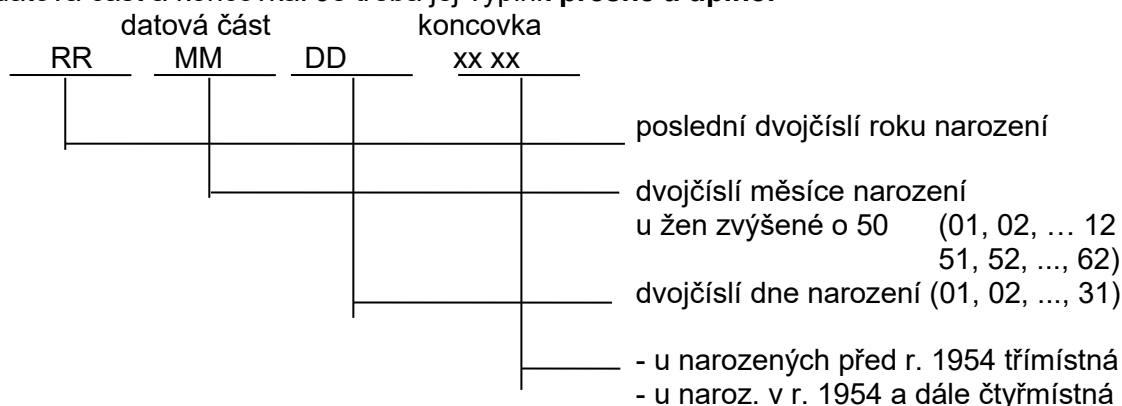
Typ kontaktního zařízení

- poskytovatel substituční léčby
- poskytovatel ambulantní péče
- poskytovatel lůžkové péče
- poskytovatel sociálních služeb / nízkoprahová zařízení

1.5.2. Osobní údaje klienta

Rodné číslo klienta substituční léčby (neuvádí se u ostatních léčeb)

Je základním identifikačním znakem klienta substituční léčby, musí být uvedeno vždy celé, tzn. datová část a koncovka. Je třeba jej vyplnit **přesně a úplně!**



Je-li rodné číslo devítimístné (u narozených do roku 1954), zůstává desáté místo prázdné!

U klientů České republiky se uvádí přesně podle občanského průkazu nebo podle jiného dokladu určujícího totožnost (rodný list, osobní průkaz u vojáků z povolání, identifikační karta zdravotní pojišťovny).

Cizinci s trvalým pobytem na území České republiky mohou mít rovněž přiděleno rodné číslo (zapsáno v povolení k trvalému pobytu v ČR), vytvořené podle pravidel uvedených výše. Toto rodné číslo lze bez problémů zadat do Národního registru léčby uživatelů drog.

Cizinci s trvalým pobytem na území České republiky mohou mít ale také přiděleno tzv. pojišťovací rodné číslo, nebo-li číslo pojištěnce (zapsáno v povolení k trvalému pobytu v ČR). Tato čísla jsou tvořena podle metodiky dané pojišťovny. Tato čísla v tuto chvíli nelze zadávat do Národního registru léčby uživatelů. U těchto cizinců a u cizinců s jiným než trvalým pobytem se vytvoří pouze datová část podle pravidel popsanych výše. Do koncovky se vloží konstanta 9999.

Iniciály klienta (první 3 písmena prvního křestního jména);**Pohlaví [výběr jedné z možností]**

- muž
- žena
- neudáno
- nelze specifikovat

U klientů substituční léčby se generuje z rodného čísla.

Datum narození

Ve formátu DD/MM/RRRR - u klientů substituční léčby se generuje z rodného čísla.

Obec narození

Jednotný číselník obcí.

Z položek „iniciály klienta, pohlaví, data narození a obce narození“ se vygeneruje jednoznačný identifikátor klienta. Po prvním uložení není možné tato data již měnit, pouze stornovat celý záznam.

Obec (trvalého) bydliště

Jednotný číselník obcí.

Národnost [výběr jedné z možností]

- nezjištěna
- česká
- slovenská
- moravská
- slezská
- maďarská
- romská
- polská
- německá
- jiná

Země [výběr jedné z možností]

Jednotný číselník států.

Rodinný stav [výběr jedné z možností]

- nezjištěno
- svobodný/á
- ženatý, vdaná
- rozvedený/á
- ovdovělý/á
- druh/družka (neplatná položka od 1.1.2024)
- zánik partnerství soud
- zánik partnerství smrt
- registrované partnerství

Kód klienta v zařízení

Možnost vložit kód klienta v zařízení pro snazší identifikaci klienta. Číslo není registrem nijak kontrolováno.

Poznámka

Možnost vložit poznámku.

1.5.3. Charakter kontaktu

Datum zahájení léčby

Datum ve formátu DD/MM/RRRR.

Datum zahájení léčby je důležitou položkou z důvodu vyhledávání duplicitních hlášení. Při zahájení nové léčebné epizody v daném roce je nutné vyplnit aktuální datum návštěvy klienta v příslušném kalendářním roce, neuvádět datum jeho dřívějších návštěv, nejvýše datum předchozí návštěvy v daném roce, při které ještě nebylo možné získat údaje pro vyplnění dotazníku.

Byl klient již dříve léčen [výběr jedné z možností]

- ne, nikde neléčen
- ano, v tomto L/K centru
- ano, v jiném L/K centru
- neznámo

Variantu „**Ne, nikde neléčen**“ zařízení zvolí, pokud je zřejmé, že započatá léčba je pro klienta jeho první léčbou v životě. „**Ano, v tomto L/K centru**“ nebo „**Ano, v jiném L/K centru**“ bude zaškrtnuto tehdy, pokud z dokumentace či výpovědi klienta vyplývá, že byl již ve svém životě léčen (tj., využil některou z nabídky zdravotních či sociálních služeb pro uživatele drog, které spadají do definice léčby) a přichází opakovaně.

Klient přichází na doporučení (je odeslán z) [výběr jedné z možností]

- sám
- rodiny či blízkých osob
- adiktologické služby
- praktického lékaře
- ostatních sociálních služeb
- ostatních zdravotnických služeb
- vzdělávacího zařízení/programu
- soudu
- policie
- probační a mediační služby ČR (PMS)
- ostatní
- neznámo

Cílem této proměnné je pochopit míru zapojení dalších adiktologických zařízení a programů, zdravotních, sociálních služeb a jiných institucí, které doporučují léčbu nebo odesílají klienta/pacienta do léčby. Údaje o tom, kdo doporučil léčbu, jsou také důležité k odhadu míry nucené či soudně nařízené léčby. "Zdrojem doporučení" je zařízení/program/instituce, která měla největší vliv na to, že klient zahajuje léčbu.

1.5.4. Socioekonomické údaje

Charakter bydlení (kde) [výběr jedné z možností]

- stálé bydlení
- střídavé bydlení
- ve vězení / v detenci
- v jiném zařízení
- bez domova
- jiné
- neznámo

Ukazatel "kde" zdůrazňuje stabilitu životní situace. Klienti ve střídavém bydlení jsou klienti, kteří žili na různých místech (doma, přátelé, ulice, přístřešky, atd.), pohybující se z jednoho místa na druhé před vstupem do léčby. Kategorie „bez domova“ zahrnuje osoby, které nemají ani střídavé či nestabilní bydlení a žijí „na ulici“. Situace se vztahuje k současnému období, a to 30 dní před zahájením léčby. Pokud klient žije ve více než jednom typu bydlení v období nástupu léčby, vybere se převažující situace.

Charakter bydlení (s kým) [výběr jedné z možností]

- sám
- s rodiči / rodinou
- s partnerem / dítětem
- s přáteli nebo jinými osobami
- ve věznici
- v zařízení (např. azylový dům)
- jiné
- neznámo

Ukazatele „s kým“ nepřímou hodnotí vztahy klientů s rodinnou a blízkými osobami. Situace se vztahuje k současnému období, a to 30 dní před zahájením léčby. Pokud se situace v tomto období změnila, vybere se převažující situace.

Klient s vlastními dětmi [výběr jedné z možností]

- má děti
- nemá děti

Klient s dětmi [výběr jedné z možností]

- žije s dětmi
- nežije s dětmi

Položky „Klient s vlastními dětmi“ a „Klient s dětmi“ slouží ke zhodnocení, zdali klient má nebo nemá vlastní děti, zda s dětmi žije či nežije a informují o životních podmínkách uživatelů drog a dětí obecně. Děti zde zahrnují osoby všech věkových kategorií od narození do dovršení 18 let jak v biologickém, tak nevlastním vztahu k rodičům.

Klient žije s osobou užívající drogy [výběr jedné z možností]

- ano
- ne
- neznámo

Statut zaměstnání [výběr jedné z možností]

- příležitostné
- pravidelné
- student
- nezaměstnaný
- mateřská/rodičovská dovolená
- invalidní/starobní důchod
- v domácnosti
- jiné
- neznámo

Statut zaměstnání poskytuje informace o socioekonomické situaci klienta, o míře jeho sociální integrace a jeho každodenním životě. Tento ukazatel se co nejvíce shoduje se standardy Eurostatu, aby byla možná co nejlepší srovnatelnost s ukazateli obecné populace, a aby nedocházelo k překrývání kategorií (např. nezaměstnaných a neaktivních).

- Osoba je považována za zaměstnanou, vykonává-li alespoň 1 hodinu práce (za odměnu nebo plat) během posledních 30 dnů.
- Příležitostné zaměstnání je práce, která je vykonávána výjimečně, nepravidelně nebo nárazově.
- Pravidelné zaměstnání je práce častá, pravidelná a/nebo na základě písemné smlouvy;
- Student je osoba navštěvující školu.
- Nezaměstnaná je taková osoba, která nepracuje (není zaměstnaná), ať už práci hledá či nikoliv.

Nejvyšší dosažené vzdělání [výběr jedné z možností]

- základní, bez vzdělání
- střední bez maturity, včetně vyučených
- střední s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské
- nezjištěno

1.5.5. Užívání drog

Léky užívané z léčebných důvodů předepsané lékařem se nesledují. **Uvádějí se léky osobou zneužívané. Dále drogy dle seznamu látek (viz níže), které klient užívá pravidelně.**

- základní droga
- jiná droga 1
- jiná droga 2
- jiná droga 3
- jiná droga 4

Jde o blok s opakováním. U každé drogy se sleduje: druh drogy, způsob aplikace, četnost užívání za měsíc, věk prvního užití, věk zahájení pravidelného užívání, doba pravidelného užívání, základní droga (ano/ne).

Uvádí se zde pouze látky, které podle tvrzení klienta nebo na základě posouzení profesionálů působí klientovi potíže.

Za „**základní drogu**“ je považována ta droga, která v období počátku léčby uživateli působí největší zdravotní (fyzické/psychické) obtíže. Tato úvaha je povětšinou založena na očekávání klienta od léčby, na stanovené diagnóze terapeutem, na klinickém vyšetření apod.

Za „**jinou drogu**“ je považována jakákoliv další užívaná droga v kombinaci s drogou základní, v pořadí opět dle největší míry působení na zdraví a život jedince od jiné drogy 1 až k jiné droze 4.

Tento ukazatel se vztahuje k období 30 dní před vstupem do léčby, s výjimkou klientů, kteří byli v abstinčně orientované léčbě nebo byli ve vězení či detenci před nástupem léčby. V těchto případech se referenční období vztahuje na 30 dní před léčbou, vězením či detencí.

Jako základní drogu lze uvést i alkohol a tabák (viz seznam látek níže).

Droga [výběr jedné z možností pro každou z kategorie základní droga až jiná droga 4]

[název – jednotka množství]

• **Opiáty**

- heroin (dia-morfin) - mg
- morfin - mg
- kodein a deriváty kodeinu - mg
- opium - mg
- metadon - mg
- buprenorfin - mg
- buprenorfin v kombinaci s naloxonem - mg
- fentanyl - mg
- jiná opiátová analgetika (vypsát) - mg
- jiné syntetické opiáty (kromě opiátových analgetik) (vypsát) - mg
- jiné opiáty (vypsát)

• **Ostatní stimulancia**

- Amfetamin - mg
- Pervitin - mg
- extáze (MDMA, MDA, MDEA) - mg
- dexfenmetrazin - mg
- efedrin - mg
- mefedron - mg
- jiná ostatní stimulancia (vypsát)

• **Kokain a crack**

- kokain HCl - mg
- crack kokain - mg
- jiný kokain/crack (vypsát)

• **Kanabinoidy**

- marihuana - mg
- hašiš - mg
- hašišový olej - ml
- syntetické kanabinoidy (vypsát)

- **Sedativa, hypnotika**
 - barbituráty - mg
 - benzodiazepiny - mg
 - hypnotika III. generace (tzv. Z-drugs, tj. zolpidem, zopiclon, zeleplon) - mg
 - GHB/GBL - ml
 - jiná sedativa, hypnotika (vypsát)
- **Halucinogeny a delirogeny**
 - LSD - ks
 - trifenydyl - mg
 - lysohlávka (psilocybin) - ks
 - fencyklidin (PCP) - mg
 - durman
 - ketamin - mg
 - jiné halucinogeny a delirogeny (vypsát)
- **Těkavé látky**
 - toluen
 - butan
 - lepidlo
 - ředidla
 - nitrit
 - jiné těkavé látky (vypsát)
- **Alkohol**
 - pivo - l
 - víno - l
 - dezertní (fortifikované) víno - l
 - destilát - l
 - alkopops a jiné míchané nápoje - l
 - technický líh a jiný technický alkohol - l
 - jiný alkohol (vypsát) – l
 - alkohol obecně
- **Tabák (nikotin)**
 - cigarety - ks
 - doutník - ks
 - dýmka - ks
 - vodní dýmka - ks
 - elektronická cigareta - ml
 - jiný tabák (vypsát) – ks
 - Gambling
- **Jiné drogy a léky (vypsát)**
- **Neznámá droga**

Jiné – vypište

U předchozí položky týkající se výběru drog existuje možnost zvolit:

- jiné syntetické opiáty (kromě opiátových analgetik) (vypsát)
- jiné opiáty (vypsát)
- jiná ostatní stimulantia (vypsát)
- jiný kokain/crack (vypsát)
- syntetické kanabinoidy
- jiná sedativa, hypnotika (vypsát)
- jiné halucinogeny a delirogeny (vypsát)
- jiné těkavé látky (vypsát)
- jiný alkohol
- jiný tabák
- jiné drogy a léky (vypsát)

Kolona „**Jiné – vypište**“ slouží k identifikaci jiné konkrétní látky, než je možno vybrat v nabídce.

Způsob aplikace [výběr jedné z možností]

- injekční
- kouření
- požití perorální
- čichání, šňupání
- jiný
- neznámo

Injekční aplikace drog představuje nejzávažnější formu rizikového chování s ohledem na riziko přenosu infekcí a dalších onemocnění a poruch. Redukce rizikového chování a poškození v souvislosti s injekční aplikací je cílem programů harm reduction.

Kouření/inhalování se vztahuje na užití látky vdechnutím do plic nosem nebo ústy; týká se také inhalace látky ve formě výparů (např. vaporizérem). Šňupání je aplikace látky ve formě prášku nosem (nosní sliznicí).

Tento ukazatel se vztahuje k období 30 dní před vstupem do léčby, s výjimkou klientů, kteří byli v abstinenci orientované léčbě nebo byli ve vězení či detenci před nástupem léčby. V těchto případech se referenční období vztahuje na 30 dní před léčbou, vězením či detencí.

Způsob aplikace „**Jiný**“ bude uveden např. u hlášení gamblingu.

Věk prvního užití

(pozn. nemůže být vyšší, než je stávající věk klienta) – celé číslo; 0-99

Věk zahájení pravidelného užívání

Celé číslo; 0-99.

Doba pravidelného užívání

Celé číslo; 0-99, výchozí hodnota „prázdná“; (pozn. tento údaj sečtený s věkem prvního užití drogy nesmí být vyšší, než je stávající věk klienta, ale může být nižší, když ihned po prvním užití nenásledovalo pravidelné užívání).

Pokud je uveden věk zahájení pravidelného užívání, položka je dopočítána a vyplněna tak automaticky.

Negativní dopady užívání drog se zvyšují s dobou jejich užívání. Věk prvního užití a pravidelného užívání poskytuje informaci o věku, kdy je riziko začátku užívání drog nejvyšší a dlouhodobé

sledování tohoto ukazatele může pomoci při realizaci a hodnocení preventivních programů. Dobu užívání drog je možné vypočítat jako rozdíl mezi věkem při zahájení léčby a věkem prvního užití.

Četnost užívání [výběr jedné z možností]

- denně
- 4 – 6 dní v týdnu
- 2 – 3 dny v týdnu
- 1x týdně či méně často
- neužita v posledním měsíci
- neužita v posledních 3 měsících
- neužita v posledním roce a déle
- neznámo

Kolik týdně

Množství užívané látky se číselně uvádí v kolonce „Kolik týdně“ (mg, ks, ml, ...). Podle druhu drogy se zobrazí jednotka.

Frekvence užívání je ukazatelem závažnosti užívání drog. Tento ukazatel se vztahuje k období 30 dní před vstupem do léčby, s výjimkou klientů, kteří byli v abstinenčně orientované léčbě nebo byli ve vězení či detenci před nástupem léčby. V těchto případech se referenční období vztahuje na 30 dní před léčbou, vězením či detencí.

Polydrug use

Položku je nutné zaškrtnout pouze v případě kladné odpovědi.

„**Polydrug use**“ je termín spojený s užíváním více drog současně, přičemž je obtížné identifikovat drogu základní. Pokud je klient tzv. problémovým uživatelem více než jedné drogy současně a není zřejmé, která z jím uvedených užívaných látek je užívána primárně (tj. která uživateli působí rozhodující/největší potíže), pak je tato položka zaškrtnuta. Zaškrtnutí položky „polydrug use“ by mělo být pečlivě zvažováno a nemělo by být automaticky zvoleno pokaždé, když klient užívá více než jednu drogu.

Opiátová substituční léčba [výběr jedné z možností]

- nikdy nebyl v substituci,
- někdy byl v substituci, ale momentálně není,
- momentálně je v substituci
- neznámo

Věk při první opiátové substituční léčbě

Celé číslo; 0-99, výchozí hodnota „prázdná“

Substituční léčba je definována jako podání řádně schválených léků v této indikaci. Substituční látka je podávána po předchozí indikaci kvalifikovanými nebo akreditovanými odborníky v rámci uznávané lékařské praxe. Součástí léčby by měla být kromě farmakologické léčby také patřičná psychosociální podpora. Tato proměnná pomůže lépe stanovit úroveň dostupnosti substituční léčby a poskytnout informace o celoživotní expozici opiátové substituční léčbě i mezi těmi, kteří nastupují jiný typ léčby.

Injekční aplikace [výběr jedné z možností]

- ano, ale ne v posledních 12 měsících
- ano, ne v současnosti, ale v posledních 12 měsících
- ano v současnosti – poslední měsíc
- nikdy
- odmítá odpověď
- neznámo

Tato proměnná se vztahuje k injekčnímu chování, týká se všech drog, nejen základní drogy. Tato položka se týká injekčního užívání jakékoliv drogy a je dobrým ukazatelem míry rizikového chování. Tento ukazatel je zvláště důležitý zejména kvůli přenosu infekčních onemocnění (virových hepatitid, HIV infekce) a otázek týkajících se harm reduction. Injekce léků v kontextu léčby se zde neuvádí (např. u diabetu).

Užívání společných stříkaček/jehel [výběr jedné z možností]

- nikdy nesdílel
- sdílel stříkačku/jehlu - a. ano, ale ne v posledním roce
- sdílel stříkačku/jehlu - b. ano v posledním roce, ale ne v posledním měsíci
- sdílel stříkačku/jehlu - c. ano v posledním měsíci
- odmítá odpověď
- neznámo

Povinné pokud injekční aplikace „ano“ 1, 2, 3.

Věk prvního injekčního užití

Povinné pokud injekční aplikace „ano“; celé číslo; 0-99, výchozí hodnota „prázdná“.

1.5.6. Testování na HIV a virové hepatitidy**Byl klient někdy testován na ... HIV, VHA, VHB, VHC**

- nikdy netestován
- ano, ale ne v posledních 12 měsících
- ano, v posledních 12 měsících
- odmítá odpověď
- neznámo

Není povinné pro substituční léčbu. U odpovědí „ano,...“ následuje otázka na vyšetření, výsledek, datum.

Vyšetření

- HIV – anti-HIV-1/2, HIV-1 p24, Imuno blot anti HIV-1/2, PCR HIV-1, self-report
- VHA – anti-HAV IgM, anti-HAV total, self-report
- VHB – HBsAg, HBeAg, HBcAg, anti-HBs, anti-HBe, anti-HBc IgM, anti-HBc IgG, PCR HBV, self-report
- VHC – anti-HCV, PCR HCV, self-report

Vyšetření je vyplněno buďto na základě konkrétního výsledku daného testu (laboratorně, screening), nebo jako self-report. Self-report se uvádí tehdy, pokud je informace o testování získána pouze z výpovědi klienta, nikoliv ověřena měřením.

Výsledek vyšetření na infekce [výběr jedné z možností]

- pozitivní
- negativní
- neznámo
- odmítá sdělit

V případě výběru vyšetření nutno doplnit.

Datum

Uvádí se zvláště rok, měsíc, den. Pokud není přesné datum testování známo, je zde možnost uvádět alespoň rok, ve kterém byl klient vyšetřen.

1.5.7. Další údaje hlášení léčby**Jaká je situace klienta v následujících oblastech**

- **psychické zdraví (úzkost, deprese a obtíže s emocemi a city):**
1 (velmi dobré), 2, 3, 4, 5 (velmi špatné), 0 (neznámo - výchozí).
- **fyzické zdraví (závažnost zdravotních obtíží a obav z nemoci):**
1 (velmi dobré), 2, 3, 4, 5 (velmi špatné), 0 (neznámo - výchozí).
- **sociální fungování (finance, zaměstnání, škola, problémy se zákonem, s úřady):**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **vztahy s blízkými (bydlení, vztahy s dětmi, rodiči, příbuznými):**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **konflikt se zákonem:**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **kvalita života:**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).

U každé otázky zvolit jednu možnost na stupnici od 0 do 5.

Výše uvedené otázky hodnotí celkovou situaci klienta v jednotlivých oblastech zdraví a sociálního fungování.

Intervence poskytnutá při zahájení léčby [výběr jedné z možností]

- detoxifikace
- substituční léčba závislosti na opiátech
- substituční léčba závislosti na tabáku
- léčba včetně podpůrné farmakoterapie
- léčba bez podpůrné farmakoterapie
- poradenství
- krizová intervence
- jiná možnost
- neuzavřeno
- neznámo
- nízkoprahové služby

Datum potvrzení léčby

Datum je vyplněno automaticky v den pořízení či editace záznamu.

1.5.8. Hlášení substituční léčby**Rodné číslo**

Doplní se automaticky.

Hlásící lékař identifikace lékaře, oddělení

Doplní se automaticky z registrace.

Zdravotní pojišťovna [výběr jedné možnosti]**Základní diagnóza [výběr jedné možnosti]****Hlásící lékař předepsal [výběr jedné možnosti]**

- metadon
- Subutex®
- Suboxone®
- Buprenorfin **Alkaloid**®
- Ravata®

1.5.9. Hlášení ukončení substituční léčby**Rodné číslo**

Doplní se automaticky.

Důvod ukončení [výběr jedné možnosti]

- Řádné ukončení léčby
- Převeden do substituce jiného zařízení (uveďte adresu)
- Převeden do péče jiné adiktologické služby
- Převeden do péče jiné neadiktologické služby
- Převeden na jiný typ léčby
- Vyloučen, pro porušování režimu
- Vyloučen pro opakovanou nebo trvalou absenci
- Vyloučen pro agresi brachiální a/nebo verbální
- Ukončení léčby z důvodu nástupu trestu
- Ukončení léčby na vlastní žádost
- Zemřel
- Jiný (uveďte jaký) (vypsat do kolonky Jiný důvod ukončení)

Řízená detoxifikace [výběr jedné možnosti]

- ano
- ne (výchozí)

Povinné, kromě případů úmrtí klienta.

Detoxifikační látka

Povinné, pokud je řízená detoxifikace „ano“.

Trvání detoxifikace

Povinné, pokud je řízená detoxifikace „ano“.

Předání klienta – komu

Identifikace zařízení - výběr z číselníku.

Datum ukončení léčby

Datum ve formátu DD/MM/RRRR.

Droga 1-5 [výběr z číselníku drog]

Pro každou drogu se sleduje četnost užívání.

Četnost užívání [výběr jedné možnosti]

- denně
- 4 – 6 dní v týdnu
- 2 – 3 dny v týdnu
- 1x týdně či méně často
- neužita v posledním měsíci
- neužita v posledních 3 měsících
- neužita v posledním roce a déle
- neznámo

Injekční aplikace v současnosti – poslední měsíc [výběr jedné možnosti]

- ano, ale ne v posledních 12 měsících
- ano, ne v současnosti, ale v posledních 12 měsících
- ano v současnosti – poslední měsíc
- nikdy
- odmítá odpověď
- neznámo

Užívání společných stříkaček/jehel v posledním měsíci [výběr jedné možnosti]

- nikdy nesdílel
- sdílel stříkačku/jehlu - a. ano, ale ne v posledním roce
- sdílel stříkačku/jehlu - b. ano v posledním roce, ale ne v posledním měsíci
- sdílel stříkačku/jehlu - c. ano v posledním měsíci
- odmítá odpověď
- neznámo

Povinné pouze pokud injekční aplikace v současnosti = ano.

Jaká je situace klienta v následujících oblastech

- psychické zdraví (úzkost, deprese a obtíže s emocemi a city):

1 (velmi dobré), 2, 3, 4, 5 (velmi špatné), 0 (neznámo - výchozí).

- **fyzické zdraví (závažnost zdravotních obtíží a obav z nemoci):**
1 (velmi dobré), 2, 3, 4, 5 (velmi špatné), 0 (neznámo - výchozí).
- **sociální fungování (finance, zaměstnání, škola, problémy se zákonem, s úřady):**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **vztahy s blízkými (bydlení, vztahy s dětmi, rodiči, příbuznými):**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **konflikt se zákonem:**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **kvalita života:**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).

U každé otázky zvolit jednu možnost na stupnici od 0 do 5.

Výše uvedené otázky hodnotí celkovou situaci klienta v jednotlivých oblastech zdraví a sociálního fungování.

1.5.10. Hlášení ukončení ostatních léčeb

Identifikace klienta

Osobní údaje klienta jsou již předvyplněné automaticky.

Datum ukončení léčby

Datum ve formátu DD/MM/RRRR.

Důvody ukončení [výběr jedné možnosti], povinná položka

- řádné ukončení léčby
- převeden do péče jiné adiktologické služby
- převeden do péče jiné neadiktologické služby
- převeden na jiný typ léčby
- vyloučen, pro porušování režimu
- vyloučen pro opakovanou nebo trvalou absenci
- vyloučen pro agresi brachialní nebo verbální
- ukončení léčby z důvodu nástupu trestu
- ukončení léčby na vlastní žádost
- zemřel
- jiný (uveďte jaký) (vypsat do kolonky Jiný důvod ukončení)

Droga 1-5 [výběr z číselníku drog]

Pro každou drogu se sleduje četnost užívání.

Četnost užívání [výběr jedné možnosti]

- denně
- 4 – 6 dní v týdnu
- 2 – 3 dny v týdnu

- 1x týdně či méně často
- neužita v posledním měsíci
- neužita v posledních 3 měsících
- neužita v posledním roce a déle
- neznámo

Injekční aplikace v současnosti – poslední měsíc [výběr jedné možnosti]

- ano, ale ne v posledních 12 měsících
- ano, ne v současnosti, ale v posledních 12 měsících
- ano v současnosti – poslední měsíc
- nikdy
- odmítá odpověď
- neznámo

Užívání společných stříkaček/jehel v posledním měsíci [výběr jedné možnosti]

- nikdy nesdílel
- sdílel stříkačku/jehlu - a. ano, ale ne v posledním roce
- sdílel stříkačku/jehlu - b. ano v posledním roce, ale ne v posledním měsíci
- sdílel stříkačku/jehlu - c. ano v posledním měsíci
- odmítá odpověď
- neznámo

Povinné pouze pokud injekční aplikace v současnosti = ano.

Jaká je situace klienta v následujících oblastech

- **psychické zdraví (úzkost, deprese a obtíže s emocemi a city):**
1 (velmi dobré), 2, 3, 4, 5 (velmi špatné), 0 (neznámo - výchozí).
- **fyzické zdraví (závažnost zdravotních obtíží a obav z nemoci):**
1 (velmi dobré), 2, 3, 4, 5 (velmi špatné), 0 (neznámo - výchozí).
- **sociální fungování (finance, zaměstnání, škola, problémy se zákonem, s úřady):**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **vztahy s blízkými (bydlení, vztahy s dětmi, rodiči, příbuznými):**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **konflikt se zákonem:**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).
- **kvalita života:**
1 (velmi dobrá), 2, 3, 4, 5 (velmi špatná), 0 (neznámo - výchozí).

U každé otázky zvolit jednu možnost na stupnici od 0 do 5.

Výše uvedené otázky hodnotí celkovou situaci klienta v jednotlivých oblastech zdraví a sociálního fungování.

1.6. Přílohy

1.6.1. Seznam vybraných diagnóz k hlášení substituční léčby (kódy dle MKN-10)

F11 – poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním opioidů

F19 – poruchy duševní a poruchy chování způsobené užíváním více drog a jiných psychoaktivních látek

1.6.2. Seznam povinných a podmíněně povinných položek NRLUD

Tabulka 1 - Seznam povinných a podmíněně povinných položek registru NRLUD

Název (Sekce, Položky)	Podmínka
IDENTIFIKACE POSKYTOVATELE	
IČO	
PČZ	
Okres	
Typ kontaktního zařízení	
POVINNÉ POLOŽKY - hlášení substituční léčby	
RČ	
Zdravotní pojišťovna	
Základní diagnóza	
Hlásící lékař předepsal	
POVINNÉ POLOŽKY - hlášení všech léceb	
Iniciály klienta	
Pohlaví	
Datum narození	
Obec narození	
Obec trvalého bydliště	
Datum zahájení léčby	
Byl klient již dříve léčen	
Klient přichází na doporučení (je odeslán z)	
Intervence poskytnutá při zahájení léčby	
Charakter bydlení (kde)	
Droga (základní)	
Způsob aplikace	
Věk zahájení pravidelného užívání	
Četnost užívání	
Polydrug use	- povinné, pokud "Způsob aplikace" = injekční
Injekční aplikace	- povinné, pokud "Injekční aplikace" = ano
Užívání společných stříkaček/jehel	- povinné, pokud "Injekční aplikace" = ano
Věk prvního injekčního užití	
Byl klient někdy testován na HIV	
Byl klient někdy testován na VHA	
Byl klient někdy testován na VHB	

Název (Sekce, Položky)	Podmínka
Byl klient někdy testován na VHC	- povinné, pokud "Byl klient někdy testován na ..." = ano
Vyšetření	- povinné, pokud "Byl klient někdy testován na ..." = ano
Výsledek vyšetření na infekce	- povinné, pokud "Byl klient někdy testován na ..." = ano
Datum	
POVINNÉ POLOŽKY - ukončení substituční léčby	
Rodné číslo	
Důvod ukončení	- povinné, mimo případ úmrtí
Řízená detoxifikace	- povinné, pokud "Řízená detoxifikace" = ano
Detoxifikační látka	- povinné, pokud "Řízená detoxifikace" = ano
Trvání detoxifikace	
Datum ukončení léčby	
POVINNÉ POLOŽKY - ukončení ostatních léčeb	
Identifikace klienta	
Datum ukončení léčby	
Důvod ukončení	- povinné, pokud "Droga 1-5" vyplněna
Četnost užívání	- povinné, pokud "Injekční aplikace" = ano
Užívání společných stříkaček/jehel	

1.6.3. Seznam a popis všech vstupních kontrol NRLUD

Tabulka 2 - Seznam a popis všech vstupních kontrol v registru NRLUD

Atribut v XSD	Popis atributu	Validace
inicialy	Iniciály pacienta	Tři písmena KAPITÁLKAMI
droga_kod	Užívaná droga	Je-li droga z hodnot "109", "110", "5", "207", "303", "18", "607", "24", "807", "906", "25" (viz číselník drog) s textem „... (vypsat)“, musí být vyplněno „jine_drogy_leky_vypsat“
zakladni_droga	Základní droga	Je v hlášení nastavena vždy právě 1x na „ANO“
zpusob_aplikace_kod	Způsob aplikace drogy	Je-li vyplněn alespoň jeden způsob aplikace na hodnotu („1“) s textem „injekční“, musí být vyplněno „injekcni_aplikace_kod“, „spolecne_strikacky_kod“, „vek_prvn_uziti_injekcni“
vek_prvniho_uziti	Věk prvního užití	Musí být > 0 a <= aktuální věk
vek_pravidelneho_uzivani	Věk pravidelného užívání	Musí být > 0 a <= aktuální věk
vek_prvn_uziti_injekcni	Věk prvního užití injekční aplikace	Musí být > 0 a <= aktuální věk
doba_pravidelneho_uzivani + vek_pravidelneho_uzivani	Doba pravidelného užívání + věk pravidelného užívání	Součet věku + doby pravidelného užívání musí být <= aktuální věk
rok	Rok vyšetření	Musí být >= 2000 a <= aktuální rok
mesic	Měsíc vyšetření	Musí být > 0 a <= 12
den	Den vyšetření	Musí být > 0 a <= 31
inje_apli_hodn_v_souc_kod	Dotazník – položka – injekční aplikace v současnosti	Jestliže je z hodnot "901, 902, 903, 906", musí být vyplněno „spol_strik_hodn_v_souc_kod“
ICO	IČO zařízení	Musí být maximálně 99999999
PCZ	PČZ zařízení	Musí být maximálně 999
datum_ukonceni	Datum ukončení léčby	Musí být > „datum_hlaseni“
vek_prvn_uziti_injekcni	Věk prvního užití injekční aplikace	Musí být > 0 a <= 110
vek_pri_prv_subs_lecbe	Věk při první substituční léčbě	Musí být > 0 a <= 110
vek_pri_prv_subs_lecbe	Věk při první substituční léčbě	Musí být > 0 a <= aktuální věk
kolik_denne_tydne	Kolik užívá drogy denně, týdně ...	Musí být > 0 a <= 9999
vek_prvniho_uziti	Věk prvního užití	Musí být > 0 a <= 110
vek_pravidelneho_uzivani	Věk pravidelného užívání	Musí být > 0 a <= 110
doba_pravidelneho_uzivani	Doba pravidelného užívání	Musí být > 0 a <= 99

2. UŽIVATELSKÁ PŘÍRUČKA

2.1. Shrnutí změn oproti předchozí verzi

Nejsou žádné změny proti předchozí verzi, jde o nový registr.

2.2. Možnosti hlášení a způsoby odesílání dat do registru

Podle platné legislativy lze informace do Národního registru léčby uživatelů drog zadávat data výhradně v elektronické podobě. Registr podporuje tři základní způsoby, jak lze data do registrů NZIS předat:

- Přímé vyplnění online webového formuláře po přihlášení do jednotného prostředí registrů resortu zdravotnictví (kapitola: [2.3 Aplikace pro přímé vyplnění online webového formuláře](#)).
- Dávkové vkládání - odeslání dávkového XML souboru pomocí webového formuláře po přihlášení do jednotného prostředí registrů resortu zdravotnictví. XML může být generováno libovolným informačním systémem, pokud splní parametry předepsaného datového rozhraní. (kapitola: [2.4 Dávkové vkládání](#)).
- Přímé odeslání z NIS poskytovatele - dávkové přímé odeslání z informačních systémů poskytovatelů přes b2b rozhraní (kapitola: [2.5 Přímé odeslání z NIS poskytovatele](#)).

Pro oba způsoby ručního vkládání dat, tedy jak přímým zápisem pomocí online webového formuláře, tak ručním vkládáním XML dávky, je třeba získat přístup do prostředí registrů. Možnost přímého automatického zasílání dat přímo z Nemocničního informačního systému do jednotlivých registrů, přes tzv. b2b rozhraní, bude podrobněji popsáno ve třetí části dokumentu.

Pokud poskytovatel zdravotních služeb používá pro kódování kteréhokoliv údaje vlastní číselník, musí pro datové rozhraní NZIS zajistit překódování na platné číselníky ÚZIS ČR.

Veškeré informace pro získání přístupu naleznete na webových stránkách ÚZIS ČR, <http://www.uzis.cz/registry-nzis-vstup>.

Žádost o přístup do jednotného prostředí registru se podává jednou za Poskytovatele zdravotních služeb. Žádost musí splňovat všechny předepsané náležitosti. Podrobný návod na to, jak vyplnit a odeslat žádost o přístup, naleznete na odkaze uvedeném výše.

V žádosti o přístup se uvádí kontaktní osoba za dané zdravotnické zařízení. Tato kontaktní osoba získává roli tzv. Žadatele (dále Žadatel, více viz [Příručka pro externí žádost](#)). Žadatel získává přístup do Jednotné správy uživatelů, tzv. JSU, a dále spravuje účty všech zaměstnanců daného zdravotnického zařízení. Je-li třeba zajistit konkrétnímu zaměstnanci přístup do některého z registrů nebo naopak odebrat přístup, činí toto žadatel právě prostřednictvím JSU. Potřebujete-li přístup do Národního registru pitev a toxikologických vyšetření prováděných na oddělení soudního lékařství, kontaktujte Žadatele za Vaše zdravotnické zařízení. V případě, že nevíte, kdo je Vaším žadatelem, obraťte se prosím na Helpdesk ÚZIS ČR.

Po vygenerování přístupových práv budou informace o způsobu přihlášení, tedy uživatelské jméno a aktivační link zaslány na kontaktní email daného pracovníka uvedený při registraci. Po aktivaci účtu je třeba zadat nové heslo.

Datové rozhraní NZIS je nadále definováno resortním Datovým rozhraním Ministerstva zdravotnictví ČR (dále jen DS MZ) v elektronickém formátu XML. Zpravodajské jednotky (poskytovatelé zdravotních služeb) najdou čtvrtletně aktualizovaný DS MZ a aktuální číselníky NZIS na internetových stránkách MZ (<http://ciselniky.dasta.mzcr.cz/>).

2.3. Aplikace pro přímé vyplnění online webového formuláře

2.3.1. Minimální potřebné programové vybavení pro registr NRLUD

Pro správné fungování aplikace je nutné mít nainstalovaný jeden z následujících internetových prohlížečů:

- Microsoft Internet Explorer 8 až 10
- Mozilla Firefox 4 nebo novější

Doporučujeme využívat aktuální verzi internetového prohlížeče.

2.3.2. Přístupové role

Pro každý registr jsou definované role, které uživateli zajišťují přístup k funkcionalitám, které pro svou práci potřebuje. Vybraná role je určena pro vybranou skupinu uživatelů, vykonávajících v registru podobné činnosti.

Druhým klíčovým parametrem, který ovlivňuje práci uživatele v registru, je rozsah dat, které má k dispozici. Každý uživatel tedy spolu s rolí dostává přiřazeno i pracoviště, ke kterému se daná role vztahuje. Typ pracoviště je v tomto případě zdravotnické zařízení ve smyslu číselníku NRPZS identifikovaný kombinací IČO + PČZ.

Uživatelská role spojuje funkční oprávnění přihlášeného uživatele s konkrétním pracovištěm:

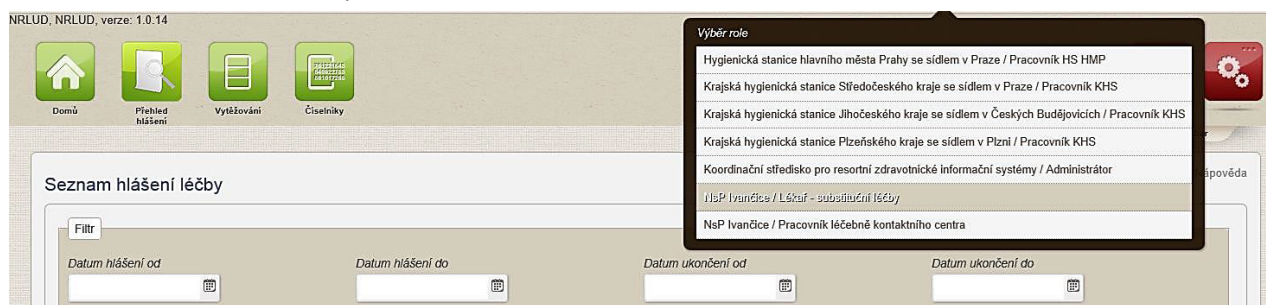
- role (oprávnění k funkcionalitám registru)
- pracoviště (přístup k datům v registru – nastavení implicitního filtrování dat)

Jeden uživatel může mít přiděleno zároveň více rolí pro více pracovišť. V daný okamžik má ale uživatel aktivní vždy pouze jednu uživatelskou roli (kombinace rolí – pracoviště), podle které je řízena volba dostupných funkcionalit a rozsah zobrazovaných dat.

Pokud má uživatel přiděleno více uživatelských rolí, je mu při prvním vstupu do registru automaticky aktivována první z nich. Při dalším přihlášení je aktivována naposledy použitá uživatelská role.

Při práci v registru si uživatel může uživatelskou roli si kdykoliv změnit.

Obrázek 1 - Uživatel s více aplikačními rolemi



Definované uživatelské role, společně s přihlašovacím jménem (login) a heslem, zajišťují jednoznačnou **identifikaci, autentizaci a autorizaci** konkrétního uživatele v registru. Oprávnění, daná rolí, se projeví již dostupností položek menu, bez ohledu na formu, kterou je menu zprostředkováno (ikona, odkaz, popup). Do registru se dostane pouze oprávněný uživatel, v rozsahu daného oprávněním - tj. uživatel, kterému je přiřazena role (příp. více rolí) pro NRLUD.

Seznam standardních uživatelských rolí registru:

- **Lékař** - substituční léčba (pořizuje svá data)
- **Pracovník kontaktního centra** - ostatní léčby (pořizuje data zařízení)
- **Vedoucí pracovník / vedoucí lékař** (aktualizuje data zařízení; platí pro substituční i ostatní léčbu)
- **KHS** (aktualizuje data kraje - ostatní léčby)
- **HS HMP** (aktualizuje data kraje, data republiková, dohledává duplicitu - ostatní léčby a substituční léčby bez RČ, prohlíží reporty a statistiky)
- **ÚZIS správce DB** (spravuje data a reporty)
- **ÚZIS administrátor** (spravuje nastavení IS)

2.3.3. Testovací prostředí NRLUD

Pro testování aplikace je možné použít testovací prostředí. Testovací prostředí slouží také pro odladění dávkového zasílání, ať už manuálním způsobem či přes WSDL služby, kde je možné testovat strukturu dávkových souborů i vlastní zasílání. Způsob získání přístupu k testovacímu prostředí je shodný, jako pro produkční prostředí (viz kap. [2.2 Možnosti hlášení a způsoby odesílání dat do registru](#)).

Přístupová adresa do testovacího prostředí je: <https://ereg2.ksrzis.cz/>.

2.3.4. Přihlášení do registru

Registr je přístupný na adrese: <http://www.uzis.cz/registry-nzis-vstup>. Po kliknutí na odkaz: Vstup pro oprávněné uživatele se zobrazí stránka pro vepsání uživatelského jména a hesla. Při prvním přihlášení a pokaždé, je-li zadáno chybné heslo, je třeba opsat číslice z kontrolního obrázku.

Obrázek 2 - Přihlášení do registru – s kontrolním obrázkem
Obrázek 3 - Přihlášení do registru

Po zadání přihlašovacích údajů klikněte na tlačítko „Odeslat“. Pokud jsou přihlašovací údaje správné, systém vygeneruje ověřovací kód, který Vám odešle emailem nebo jako SMS. Způsob odeslání ověřovacího kódu, stejně jako emailovou adresu nebo číslo mobilního telefonu pro SMS zprávy, zadává uživatel při registraci.

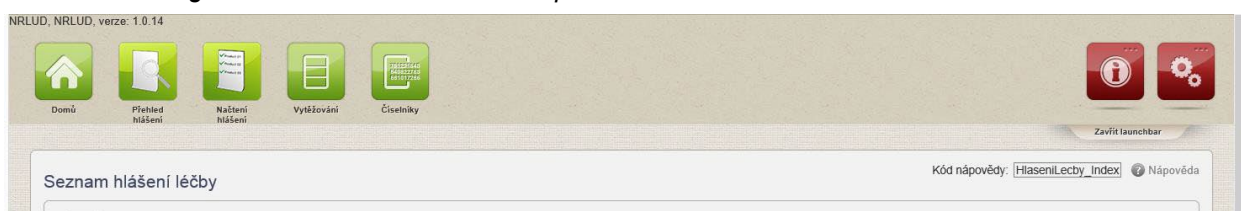
Obrázek 4 - Jednorázový kód

Přihlášení do registru proběhne až po zadání vygenerovaného ověřovacího kódu a potvrzení tlačítkem „**Odeslat**“.

Po úspěšném přihlášení do systému se zobrazí hlavní obrazovka tzv. dashboard, kde jsou základní ikony, které představují všechny registry (aplikace), do kterých má daný uživatel přístup.

Obrázek 5 - Ikona pro přihlášení do registru NRLUD

Po kliknutí na ikonu NRLUD se otevře aplikace NRLUD a zobrazí se úvodní obrazovka registru. Ikony, které se uživateli zobrazují, závisí na nastavení práv pro konkrétního uživatele. Zde je uvedena kompletní nabídka funkcionalit daného registru.

Obrázek 6 - Registr NRLUD - Hlavní stránka aplikace

Kromě zadávání nového záznamu prostřednictvím online webového formuláře registr umožňuje práci s duplicitami, která je určena pro Hygienickou stanici Hlavního města Prahy a generování základních statistických výstupů.

2.3.5. Základní popis ovládání

Tato kapitola obsahuje popis obecných prvků, které se vyskytují v aplikaci registru a se kterými se můžete při používání aplikace setkat.

Ovládání menu aplikace

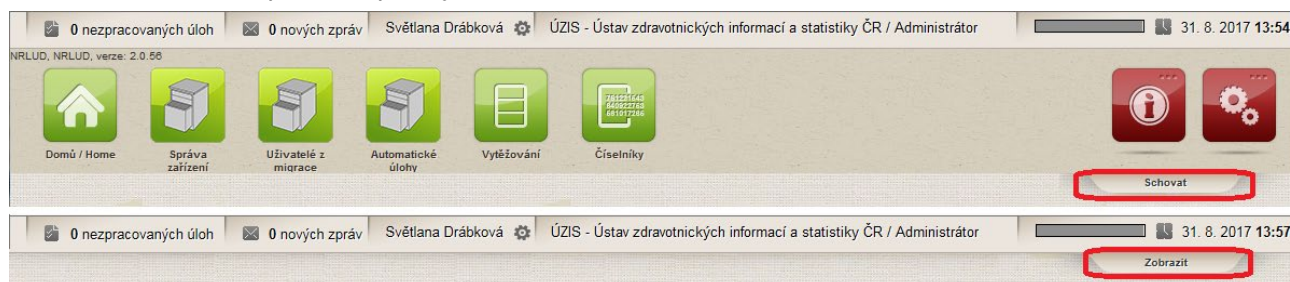
Menu aplikace uživatel ovládá s pomocí myši. Pro lepší orientaci se menu chová tak, že při najetí na ikonu daná ikona změní svoji barvu. Pokud se jedná o ikonu se strukturovaným menu (např. ikona NRLUD), zobrazí se po najetí na ikonu pruh s nabídkou všech podřízených souvisejících ikon.

Po kliknutí myši na vybranou ikonu se uživateli otevře požadovaná funkcionalita. Funkcionalita se spustí ve stejném okně do hlavní zobrazovací plochy pod menu aplikace. Pokud chcete, aby se nabídka zobrazila v novém okně, je potřeba použít kombinaci tlačítka Ctrl + kliknout na příslušnou ikonu/tlačítko.

Funkce uživatelského skrývání komponent

Celá horní část pracovní plochy včetně ikon menu může být elegantně skryta kliknutím myši na záložku **Schovat**. Tím se zvětší využitelná pracovní plocha na obrazovce. K opětovnému zobrazení kompletní pracovní plochy, klikněte myši znovu na stejnou záložku, která se po skrytí horní části plochy jmenuje **Zobrazit**.

Obrázek 7 - Zvětšení pracovní plochy



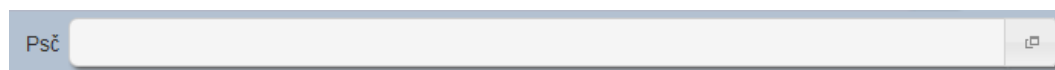
Formulářové prvky

Formuláře jsou určeny pro zadávání hodnot a jejich prohlížení. Zpravidla jsou sestaveny z více různých prvků (např. Text + pole). Název položky je uveden jako obyčejný text před či nad polem, do kterého se zadávají hodnoty. Vlastní pole pro zadávání hodnot může být různého typu. Níže uvádíme přehled používaných prvků v registru NRLUD:

Našeptávač - Inteligentní políčko formuláře spojené s určitým seznamem. Pokud uživatel po vstupu do políčka začne vkládat údaje, podle již vložených znaků se mu nabízí odpovídající úplná hodnota.

Výběr z číselníku - Pole formulářů, jejichž hodnota je součástí některého z číselníků, mají možnost uživatelsky přívětivého vyplnění pomocí dialogového okna *Výběr z číselníku*. Od ostatních polí, která tuto možnost nemají, jsou graficky odlišena pomocí malého tlačítka připojeného k pravé straně pole – viz obrázek.

Obrázek 8 - Ukázka pole, jehož hodnotu lze doplnit pomocí výběru z číselníku



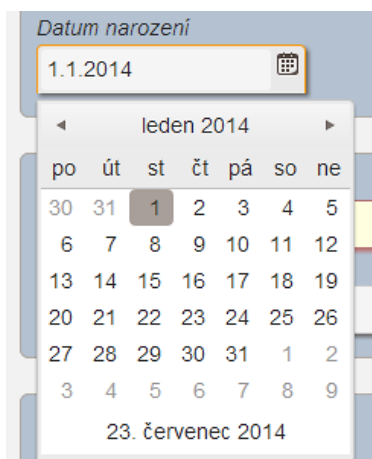
Pomocí tlačítka na pravé straně pole se vyvolá dialogové okno *Výběr z číselníku*.

Obrázek 9 - Ukázka dialogového okna *Výběr z číselníku*

Zde má uživatel možnost komfortně vybírat či vyhledávat požadovanou hodnotu. Potvrzení zvolené hodnoty se provede dvojklikem na danou hodnotu, případně jejím označením a stisknutím tlačítka Vybrat.

Pole pro datum - Všechna datumová pole mají možnost uživatelsky přívětivého zvolení konkrétní hodnoty pomocí vyskakovacího kalendáře. Od ostatních polí, která tuto možnost nemají, jsou tato pole graficky odlišena pomocí malého tlačítka připojeného k pravé straně pole – viz obrázek. Hodnoty v těchto polích lze zadat i přímo, bez nutnosti použít pomocný kalendář (ve formátu *den.měsíc.rok*, jako oddělovač je akceptována pouze tečka).

Obrázek 10 - Kalendář pro zvolení konkrétní datumové hodnoty



Kalendář se vyvolá pomocí tlačítka na pravé straně pole.

Tlačítka pro odeslání formulářů

Veškeré webové formuláře uvnitř registru, které vyžadují zadání údajů od uživatelů, obsahují vždy jedno potvrzovací/odesílací tlačítko, kterým se celý formulář odesílá ke zpracování na server.

Po stisknutí tlačítka vždy dochází nejprve k validaci polí formuláře. Jsou-li pole vyplněna správně, teprve pak dojde k fyzickému odeslání dat formuláře ke zpracování na server. V opačném případě není odeslání provedeno a jsou zvýrazněna pole, které jsou chybně vyplněna.

2.3.6. Vyplňování online webového formuláře

Registr a práci s ním je možné rozdělit na dvě části

- 1) registrace všech ostatních typů léčby.**
- 2) registrace substituční léčby a**

Mezi základní činnosti v rámci registrů patří zavádění, editace a ukončování jednotlivých hlášení.

Hlášení ostatní léčby

Slouží pro zadávání všech typů služeb mimo léčby substituční.

Tato kapitola popisuje způsob registrace klientů/pacientů ostatních typů léčby nebo služeb, než je léčba substituční. V kapitole je uvedeno, jakým způsobem se provádí zavedení nového hlášení do registru, jak je možné jej aktualizovat případně uzavřít.

Přehled hlášení ostatní léčby

Přehled hlášení zobrazuje všechna již existující hlášení, která má uživatel dle svého oprávnění (aktuální efektivní role) přístupná. Tento přehled je možné filtrovat, řadit či záznamy exportovat.

Pro zobrazení přehledu klikněte na tlačítko: „**Přehled hlášení**“, které zobrazí seznam hlášení léčby.

Obrázek 11 - Ikona Přehled hlášení Ostatní léčby



Obrázek 12 - Seznam hlášené ostatní léčby

NRLUD, NRLUD, verze: 1.0.14

Domů Přehled hlášení Načtení hlášení Vytřezování Číselníky Zavřít launchbar

Kód nápovědy: [HlasieniLecby_Index] Nápověda

Seznam hlášení léčby

Filtr

Datum hlášení od Datum hlášení do Datum ukončení od Datum ukončení do

Inicialy Pohlaví Rok narození Obec narození

Důvod ukončení léčby Intervence Opiátová substituční léčba Stav hlášení

IČO zařízení

Ostatní léčba - nové hlášení Vyhledat Vymazat kritéria Export a tisk Export datové věty

Datum hlášení	Datum potvrzení	Datum ukončení	Inicialy	Pohlaví	Obec narození	Rok narození	IČO	PČZ	
12.10.2014	12.10.2014		KAR	muž	99999	1970	00225827	000	Detail Ukončit
12.10.2014	12.10.2014		KAR	muž	99999	1970	00225827	000	Detail Ukončit
12.10.2014	12.10.2014		KAR	muž	99999	1970	00225827	000	Detail Ukončit

100%

Filtrování záznamů:

Nastavte požadované hodnoty do filtru a klikněte na tlačítko "**Vyhledat**". Pro vymazání všech kritérií klikněte na tlačítko "**Vymazat kritéria**".

Export záznamů:

Pro běžný export přehledu klikněte na tlačítko "**Export a tisk**" (exportovat se budou data v rozsahu přehledu do formátu csv). Pro Export datové věty klikněte na tlačítko "**Export datové věty**" (exportovat se budou všechna data z hlášení do formátu csv).

Založení nového hlášení:

Pro založení nového hlášení klikněte na tlačítko "**Ostatní léčba - nové hlášení**". System zobrazí nový formulář pro pořízení nového hlášení.

Další činnosti v rámci přehledu hlášení:

- **"Detail"** - umožňuje přechod na detail, tj. hlášenku, již evidovaného hlášení
- **"Potvrdit"** - umožňuje potvrdit probíhající léčbu v rámci daného hlášení
- **"Ukončit"** - umožňuje ukončit dané hlášení

Detail hlášení ostatní léčby

Detail hlášení zobrazuje všechna evidovaná data o zvoleném hlášení. Uživatel data průběžně doplňuje a aktualizuje.

Obrázek 13 - Nové hlášení ostatní léčby

Vložení vyšetření pro HIV a hepatitidy:

Jestliže je potřeba vložit vyšetření daného pacienta, uživatel klikne na tlačítko **"Uložit hlášení a přidat vyšetření"** na detailu hlášení. Systém zobrazí samostatný formulář pro vložení vyšetření. Uživatel vyplní požadované hodnoty a klikne na tlačítko **"Uložit"**.

Obrázek 14 - Detail vyšetření u ostatní léčby

Uložení záznamu:

Pro uložení záznamu slouží dvě tlačítka:

- **"Uložit"** - data jsou uložena a uživatel je stále na detailu hlášení (může doplnit další informace);
- **"Uložit a zpět"** - data jsou uložena a uživatel automaticky přejde na přehled hlášení.

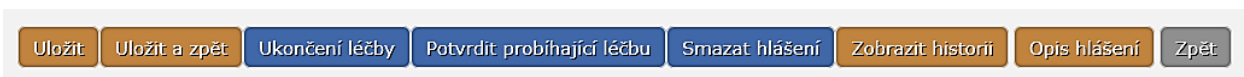
V případě, kdy vkládaná data obsahují chybu nebo nejsou vyplněny všechny povinné položky, systém zobrazí uživateli chybovou zprávu.

Obrázek 15 - Chybová zpráva při zadávání hlášení ostatní léčby

Další činnosti v rámci detailu hlášení:

- **"Ukončení léčby"** - zobrazí se formulář pro ukončení evidované léčby.
- **"Potvrdit probíhající léčbu"** - uživatel potvrzuje, že dané hlášení je stále aktuální (stále probíhající epizoda léčby).
- **"Smazat hlášení"** - zvolené hlášení se smaže ze systému (**trvale**).
- **"Zobrazit historii"** - umožňuje zobrazit změny dat, které byly na hlášení provedeny a jakým uživatelem.
- **"Opis hlášení"** - zobrazí se formát celého hlášení vhodný pro tisk.
- **"Zpět"** - vrací uživatele zpět na přehled hlášení.
- **"Nové hlášení z uzavřeného"** - v případě, že je již hlášení uzavřené, může uživatel vytvořit jeho "pokračování" (novou epizodu). Systém automaticky do nového hlášení doplní identifikátor osoby a případně další informace z hlášení předchozího.

Obrázek 16 - Detail hlášení ostatní léčby - ovládací prvky



Ukončení hlášení

Formulář pro ukončení hlášení umožňuje zadat data potřebná pro zaevidování ukončení hlášení (léčebné epizody). Uživatel vyplní povinné položky a formulář uloží tlačítkem "**Uložit**".

Obrázek 17 - Ukončení hlášení ostatní léčby

POZOR, po ukončení již není možné data daného hlášení měnit.

Import dat - ostatní léčba

Data ostatní léčby mohou být také do IS nahrána v elektronické podobě. Načítaná data musí odpovídat formátu DASTA (XML), jinak jsou systémem odmítnuta.

Import dat probíhá přes samostatný modul CÚD. Pro přístup k tomuto modulu musí mít daný uživatel nastavena příslušná oprávnění v rámci JTP (JSÚ), která jsou nad rámec oprávnění pro práci s NRLUD a musí být nastavena samostatně.

2.3.7. Substituční léčba

Tato kapitola popisuje způsob práce s registrem v rámci substituční léčby. V kapitole je uvedeno, jakým způsobem se provádí zavedení nového hlášení do registru (kontrola na RČ pacienta), jak je možné jej aktualizovat případně uzavřít. Tato část má svá specifika vzhledem k prevenci dvojí preskripce substitučního léku témuž pacientovi. Proto také funkčnost registru je v některých ohledech omezena – např. není možný dávkový import dat z externí aplikace.

Přehled hlášení substituční léčby

Přehled hlášení zobrazuje všechna hlášení léčby, které má uživatel dle svého oprávnění (aktuální efektivní role) přístupná. Tento přehled je možné filtrovat, řadit či záznamy exportovat.

Pro zobrazení přehledu klikněte na tlačítko: „**Přehled hlášení**“, které zobrazí seznam hlášení léčby.

Obrázek 18 - Ikona Přehled hlášení substituční léčby



Filtrování záznamů:

Nastavte požadované hodnoty do filtru a klikněte na tlačítko "Vyhledat". Pro vymazání všech kritérií klikněte na tlačítko "**Vymazat kritéria**".

Export záznamů:

Pro běžný export přehledu klikněte na tlačítko "**Export a tisk**" (exportovat se budou data v rozsahu přehledu do formátu csv). Pro Export datové věty klikněte na tlačítko "**Export datové věty**" (exportovat se budou všechna data z hlášení do formátu csv).

Založení nového hlášení:

Pro založení nového záznamu o hlášení ostatní léčby klikněte na tlačítko "**Substituční léčba - Nové hlášení**".

Obrázek 19 - Zahájení substituční léčby

NRLUD, NRLUD, verze: 1.0.14

Domů Přehled hlášení Vytěžování Číselníky

Zavřít launchbar

Kód nápovědy: HlasieniLecky_OvenIRIC Nápověda

Zahájení substituční léčby

Ověření rodného čísla

Rodné číslo

7103031221

1. Rodné číslo smí obsahovat pouze číslice
2. Prvních šest číslic musí obsahovat platné datum narození
3. Do roku 1954 se rodné číslo skládá z 9 znaků, po roce 1954 musí mít 10 znaků
4. Rodné číslo skládající se z deseti znaků musí být dělitelné 11 beze zbytku
5. Pro možnost vložení osob bez rodného čísla se nevymáhá bod 4 - např. 7001019999 lze použít (formát datum narození + 9999)

Ověřit Zpět

100%

Systém zobrazí nový formulář pro vložení RČ na ověření. Jestliže je RČ aktuálně evidováno v rámci probíhající substituční léčby, uživateli se zobrazí informace o tom, ve kterém zařízení existující epizoda probíhá.

Jestliže RČ nemá aktuálně evidovanou léčbu, zobrazí se formulář pro pořízení nového hlášení.

Obrázek 20 -Zadání rodného čísla pro hlášení substituční léčby

NRLUD, NRLUD, verze: 1.0.14

Domů Přehled hlášení Vytěžování Číselníky Zavřít launchbar

V systému je evidována substituční léčba na stejné rodné číslo

Kód nápovědy: Hlaseni_Lecby_OveriRC Nápověda

Detail hlášení substituční léčby

Ověření rodného čísla

Rodné číslo

7103031221

- Rodné číslo smí obsahovat pouze číslice
- Prvních šest číslic musí obsahovat platné datum narození
- Do roku 1954 se rodné číslo skládá z 9 znaků, po roce 1954 musí mít 10 znaků
- Rodné číslo skládající se z deseti znaků musí být dělitelné 11 beze zbytku
- Pro možnost vložení osob bez rodného čísla se nevyžaduje bod 4 - např. 700101999 lze použít (formát datum narození + 9999)

Klient

Iniciály	Rodné číslo	Datum hlášení	Datum potvrzení léčby
KAR	7103031221	01.10.2014	14.10.2014

Lékař

Další činnosti v rámci přehledu hlášení:

- **"Detail"** - umožňuje přechod na detail již evidovaného hlášení
- **"Potvrdit"** - umožňuje potvrdit probíhající léčbu v rámci daného hlášení
- **"Ukončit"** - umožňuje ukončit dané hlášení

Detail hlášení substituční léčby

Detail hlášení zobrazuje všechna evidovaná data o zvoleném hlášení. Uživatel data průběžně doplňuje a aktualizuje.

Obrázek 21 - Detail hlášení ostatní léčby

NRLUD, NRLUD, verze: 1.0.14

Domů Přehled hlášení Vytěžování Číselníky Zavřít launchbar

Kód nápovědy: Hlaseni_Lecby_Detail Nápověda

Hlášení substituční léčby

Hlášící zařízení

Název zařízení	IČO / PČZ	Okres zařízení	Typ kontaktního zařízení
Nemocnice Ivančice, p. o.	00225827 / 000	Brno-venkov	poskytovatel ambulantní péče

Osobní údaje klienta

První tři písmena křestního jména	Pohlaví	Datum narození
KAR	muž	03.03.1971
Obec narození	Obec (trvalého) bydliště	Národnost
Opatov		
Země	Rodinný stav	Poznámka

Hlášení substituční léčby

Rodné číslo	Základní diagnóza	Hlášící lékař předepsal
7103031221	Poruchy způsobené opioidy - akutní	METADON

Vložení vyšetření pro HIV a hepatitidy:

Jestliže je potřeba vložit vyšetření daného pacienta, uživatel klikne na tlačítko **"Uložit hlášení a přidat vyšetření"** na detailu hlášení. Systém zobrazí samostatný formulář pro vložení vyšetření. Uživatel vyplní požadované hodnoty a klikne na tlačítko **"Uložit"**.

Uložení záznamu:

Pro uložení záznamu slouží dvě tlačítka:

- **"Uložit"** - data jsou uložena a uživatel je stále na detailu hlášení (může doplnit další informace);
- **"Uložit a zpět"** - data jsou uložena a uživatel automaticky přejde na přehled hlášení.

Obrázek 22 - Detail vyšetření u ostatní léčby

V případě, kdy vkládaná data obsahují chybu nebo nejsou vyplněny všechny povinné položky, systém zobrazí uživateli chybovou zprávu.

Obrázek 23 - Chybová zpráva při zadávání hlášení
Další činnost i v rámci det ailu hlášení:

- **"Ukončení léčby"** - zobrazí se formulář pro ukončení evidované léčby
- **"Smazat hlášení"** - zvolené hlášení se smaže ze systému (**trvale**).
- **"Zobrazit historii"** - umožňuje zobrazit změny dat, které byly na hlášení provedeny a jakým uživatelem

- "Opis hlášení" - zobrazí se formát celého hlášení vhodný pro tisk
- "Ověřit proti ZR" - ověřit osobu v základních registrech, zda existuje
- "Zpět" - vrací uživatele zpět na přehled hlášení
- "Nové hlášení z uzavřeného" - v případě, že je již hlášení uzavřené, může uživatel vytvořit jeho "pokračování" (novou epizodu). IS automaticky do nového hlášení doplní identifikátor osoby a případně další informace z hlášení předchozího.

Obrázek 24 - Detail hlášení substituční léčby - ovládací prvky



Ukončení hlášení

Formulář pro ukončení hlášení umožňuje zadat data potřebná pro zaevidování ukončení hlášení (léčebné epizody). Uživatel vyplní povinné položky a formulář uloží tlačítkem "Uložit".

Obrázek 25 - Ukončení hlášení substituční léčby

Ukončení hlášení substituční léčby

Kód nápovědy: Hlaseni.Lecby_Ukonceni.Lecby

Hlášení zastavení

Název zařízení Nemocnice Ivančice, p.o.	IČO / PČZ 00225827 / 000	Okres zařízení Brno-venkov	Typ kontaktního zařízení poskytovatel ambulantní péče
--	-----------------------------	-------------------------------	--

Hlášení substituční léčby

Rodné číslo 7003049999	Základní diagnóza Poruchy způsobené opioidy - škodlivé použití	Hlášící lékař předepsal METADON
---------------------------	---	------------------------------------

Osobní údaje klienta

První tři písmena křestního jména ALE	Pohlaví muž	Datum narození 04.03.1970
Obec narození Karlův	Obec (trvalého) bydliště	Národnost
Země	Rodinný stav	

Ukončení hlášení

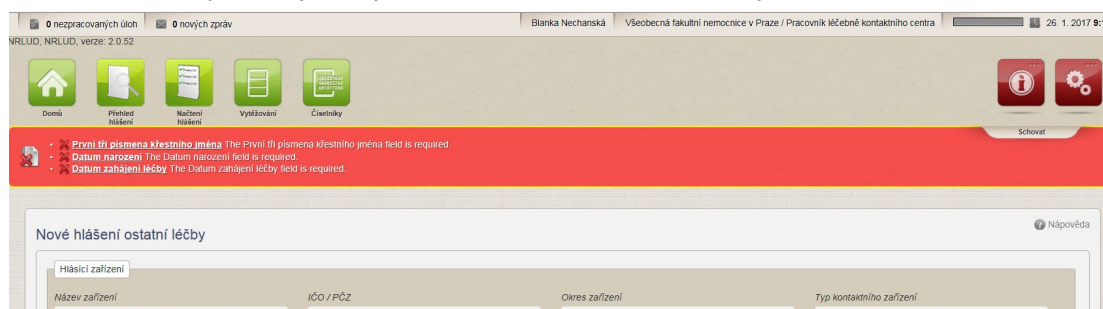
Hlášení o ukončení substituční léčby

Datum ukončení léčby 17.10.2014	Důvody ukončení řádné ukončení léčby	Jiný důvod ukončení
Řízená detoxifikace <input checked="" type="checkbox"/>	Detoxifikační látka METADON	Trvání detoxifikace 5
Předání klienta		

POZOR, po ukončení již není možné díle data daného hlášení měnit.

Vyhodnocení záznamu při uložení Při vyplňování online webového formuláře probíhá obsahová validace bezprostředně po stisknutí tlačítka „Uložit“. Všechny případné chyby se vypíší v horní části obrazovky.

Obrázek 26 - Chybová zpráva při zadávání hlášení ostatní léčby



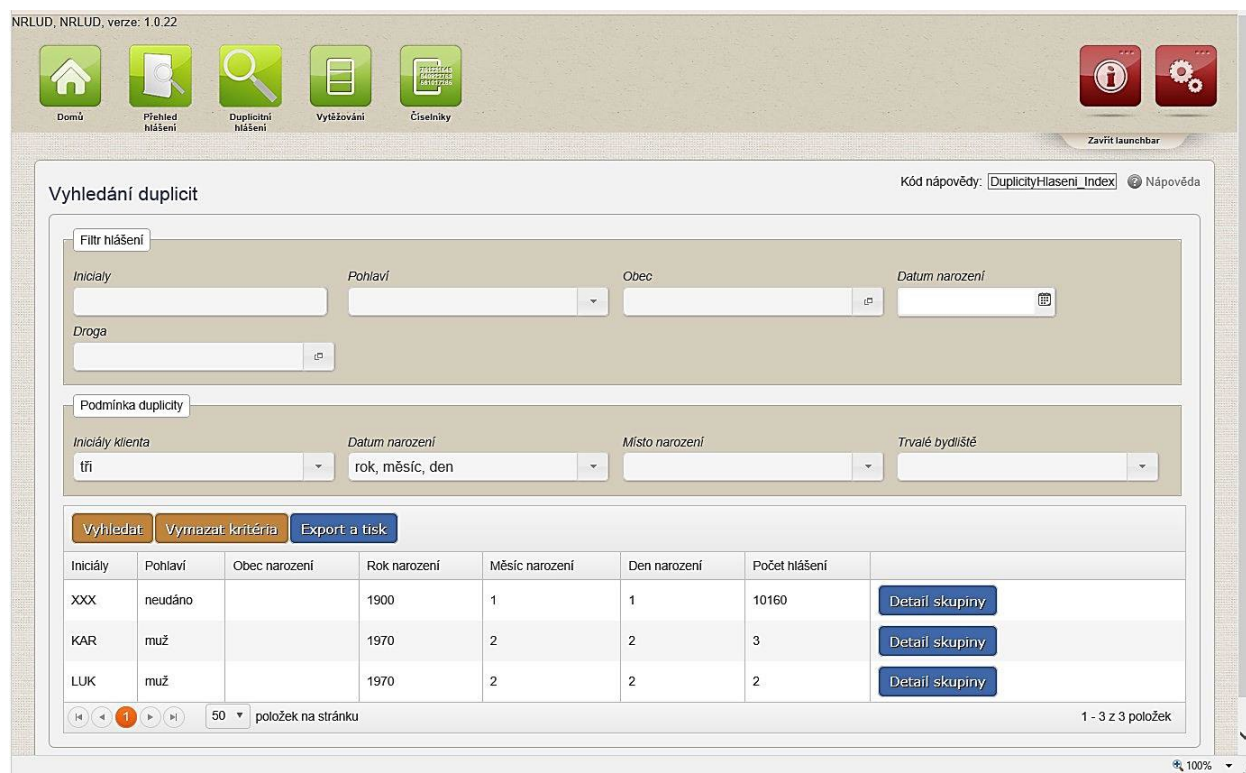
Všechny chyby jsou přímým odkazem na konkrétní pole. Po kliknutí na konkrétní text chyby bude uživatel přeměrován přímo do daného pole. Všechny chybové hlášky naleznete v příloze „**Seznam a popis všech vstupních kontrol NRLUD**“ v části I. těchto pokynů.

2.3.8. Práce s duplicitami – funkcionalita pro Hygienickou stanici Hlavního města Prahy

Vyhledávání duplicit

Vyhledávání duplicit slouží k tomu, aby oprávněný uživatel (HS HMP) mohl seskupovat epizody jednoho pacienta ostatní léčby do skupin a záznamy třídit. Dohledávání duplicit primárně probíhá na základě identifikátoru pacienta. Parametry pro vyhledávání uživatel nastaví v horním panelu a klikne na tlačítko "Vyhledat". Systém vytvoří skupiny hlášení, které odpovídají zvoleným parametrům.

Obrázek 27 - Vyhledávání duplicit



V prvním kroku systém na základě definovaných parametrů a pravidel vytvoří skupiny hlášení s informací o počtu hlášení ve skupině.

Po kliknutí na tlačítko "**Detail skupiny**" systém zobrazí jednotlivá hlášení, která byla do skupiny zařazena. Oprávněný uživatel po posouzení i dalších parametrů jednotlivých hlášení, může hlášení ze skupiny vyřadit či ponechat a vytvoření skupiny potvrdit.

Pro odebrání hlášení ze skupiny, slouží tlačítko "**Odebrat**". Pro zobrazení detailu daného hlášení pro posouzení, slouží tlačítko "**Detail**". V případě, kdy uživatel bude chtít vytvořit skupinu z daných hlášení, klikne na tlačítko "**Uložit skupinu**".

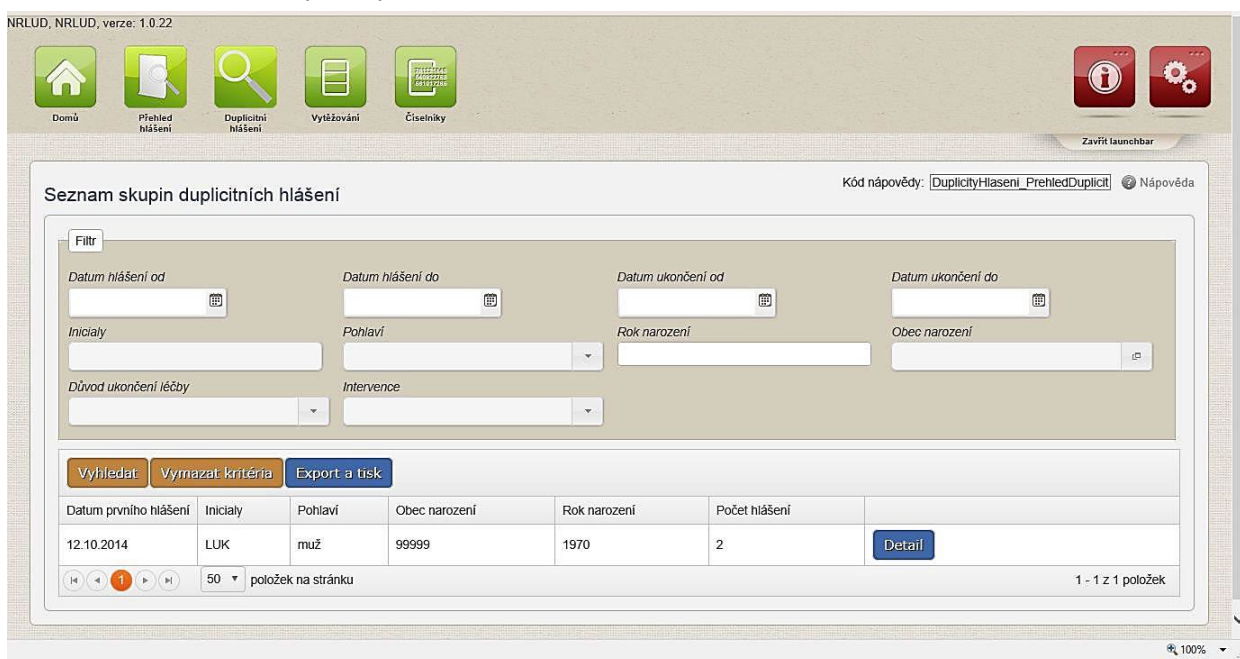
Obrázek 28 - Skupina duplicitních hlášení

Hlavní	Iniciály	Narozen	Datum hlášení	Místo narození	Hlavní droga	Další drogy	
<input type="checkbox"/>	KAR	1970	12.10.2014	99999	barbituráty - neznámo	32 - neznámo	X Odebrat Detail
<input type="checkbox"/>	KAR	1970	12.10.2014	99999	barbituráty - neznámo	32 - neznámo	X Odebrat Detail
<input type="checkbox"/>	KAR	1970	12.10.2014	99999	barbituráty - neznámo	32 - neznámo	X Odebrat Detail

Přehled duplicit

Přehled duplicit slouží ke kontrole a správě již nalezených a vytvořených skupin. Oprávněný uživatel může tyto skupiny dále modifikovat - ubírat či doplňovat hlášení.

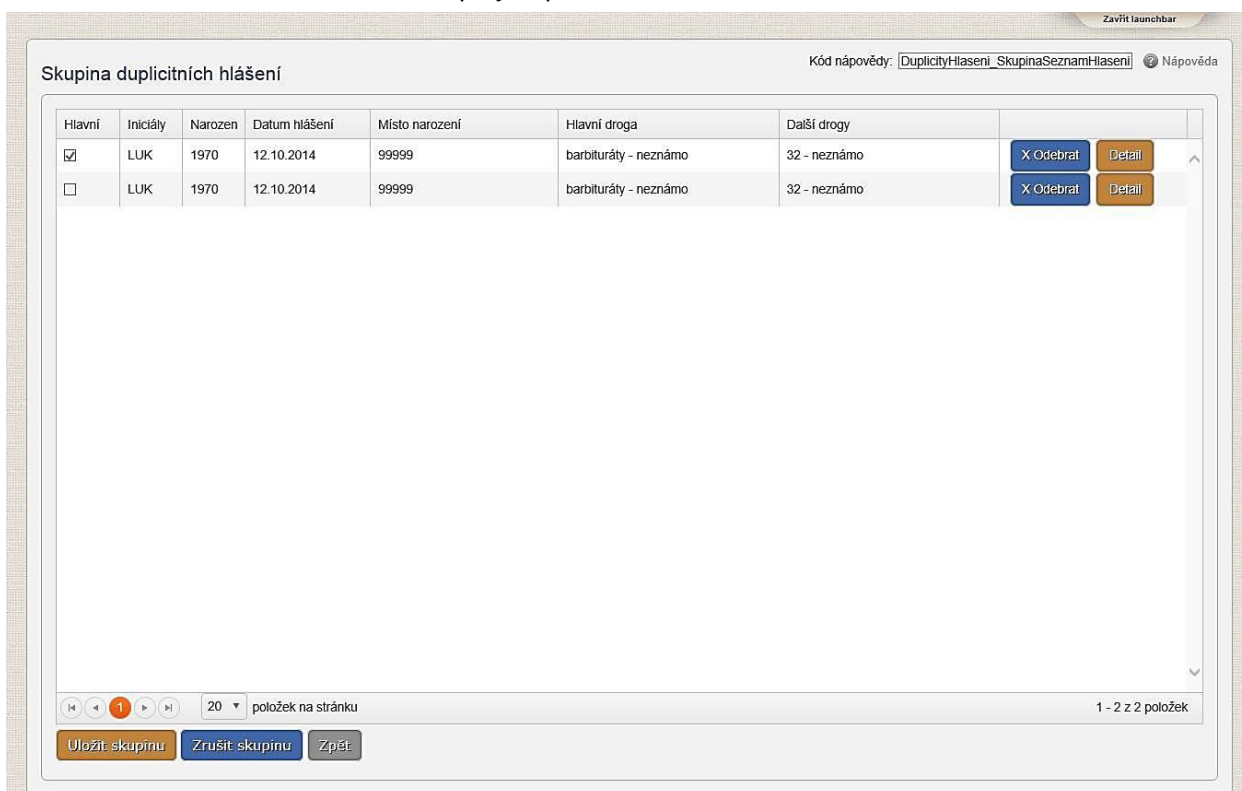
Obrázek 29 - Seznam skupin duplicitních hlášení



Po kliknutí na tlačítko **"Detail"** se otevře detail dané skupiny, který obsahuje přehled všech evidovaných hlášení dané skupiny.

Zde je možné jednotlivá dílčí hlášení ze skupiny odebrat (tlačítko **"Odebrat"**) nebo zrušit celou skupinu (tlačítko **"Zrušit skupinu"**).

Obrázek 30 - Odebrání hlášení ze skupiny duplicitních hlášení

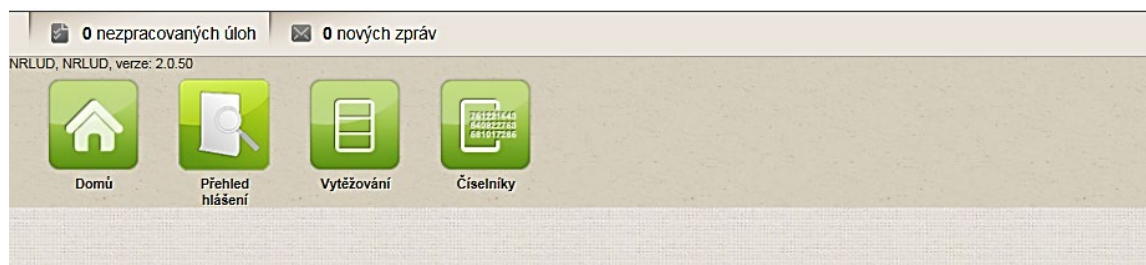


2.3.9. Standardní sestavy

Standardní záznamy slouží k zobrazování agregovaných dat za dané zdravotnické zařízení a za celou ČR.

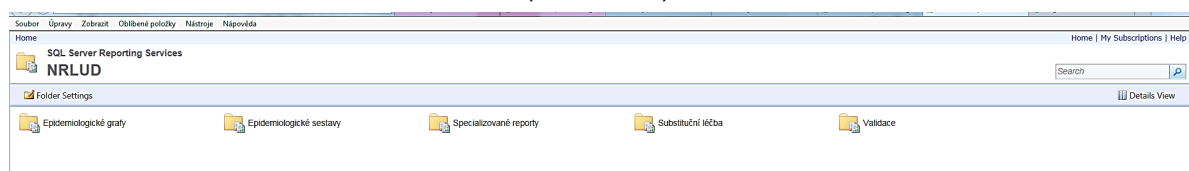
Pro prohlížení standardních sestav zvolte v menu registru funkcionalitu „**Vytěžování**“.

Obrázek 31 - Menu Vytěžování



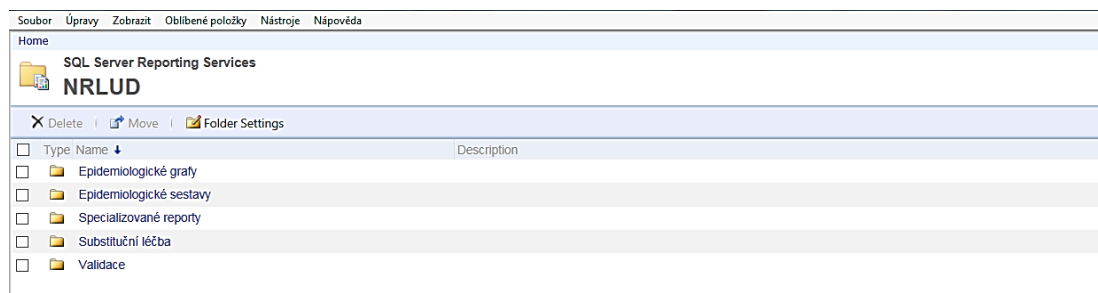
Po kliknutí na ikonu „Vytěžování“ se zobrazí všechny standardní předdefinované sestavy, které máte k dispozici. Sestavu si zobrazíte kliknutím na ikonu sestavy:

Obrázek 32 - Seznam standardních sestav (vedle sebe)



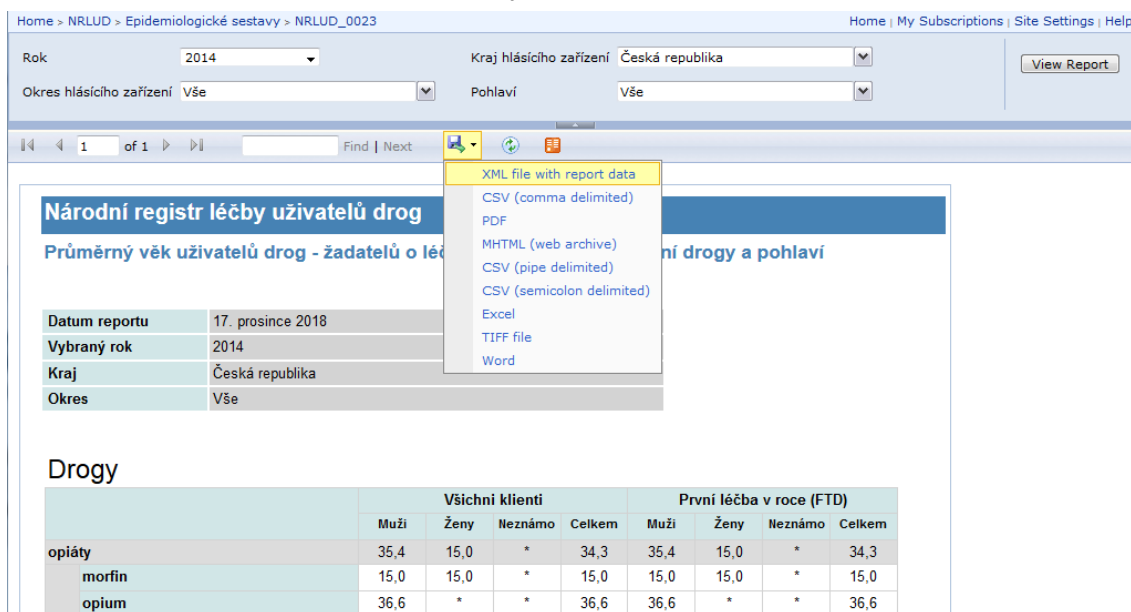
Kliknutím na tlačítko „Details View“ se sestavy uspořádají následovně - v seznamu pod sebou. Opětovným kliknutím na tlačítko „Tile View“ lze sestavy uspořádat vedle sebe.

Obrázek 33 - Seznam standardních sestav (pod sebou)



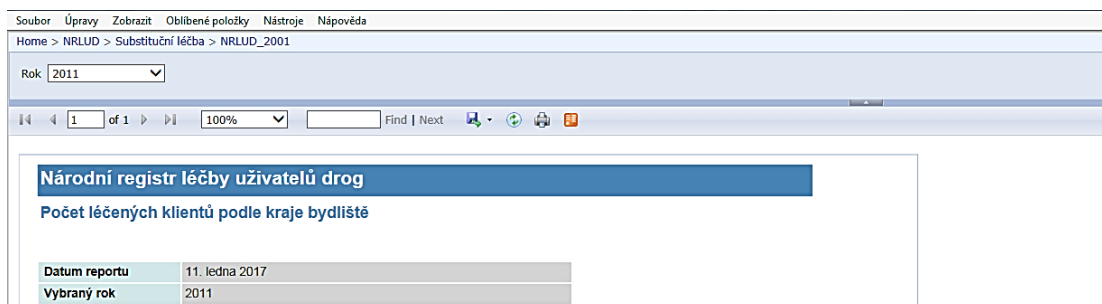
Výběrem konkrétní sestavy je možné danou sestavu prohlížet. Danou sestavu lze vyexportovat a uložit si v různých formátech.

Obrázek 34 - Prohlížení standardní sestavy



Každá sestava má možnost definovat parametry výběru. V tomto případě se jedná o nastavení parametru "Rok", za který chceme filtrovat jednotlivé údaje.

Obrázek 35 - Prohlížení standardní sestavy pro vybraný rok

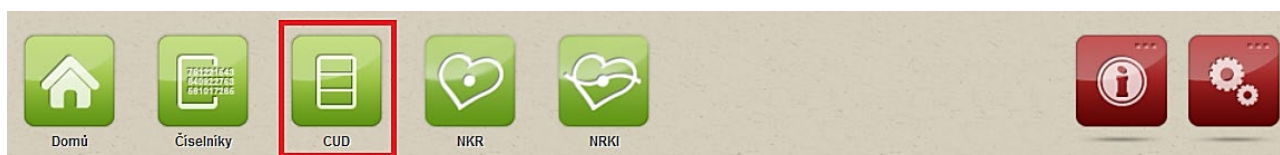


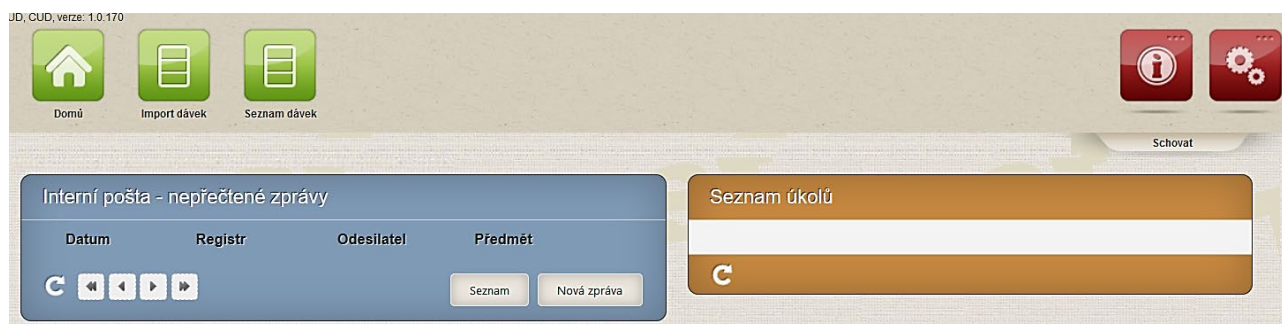
2.4. Dávkové vkládání

Data ve formě dávek, tedy ve formě XML souborů, lze ručně nahrát do Centrálního úložiště dat (CÚD). Tato možnost je podrobněji popsána v části 3. – Technická specifikace. Přístup do CÚD opět zřizuje žadatel daného subjektu.

Pro ruční vkládání XML souborů nepotřebuje uživatel přístup do cílového registru, v tomto případě do Národního registru léčby uživatelů drog, ale primárně potřebuje přístup do Centrálního úložiště dat, CÚD. Kliknutím na ikonu CÚD se uživateli zobrazí hlavní stránka pro CUD.

Obrázek 36 - Centrální úložiště dat – výběr

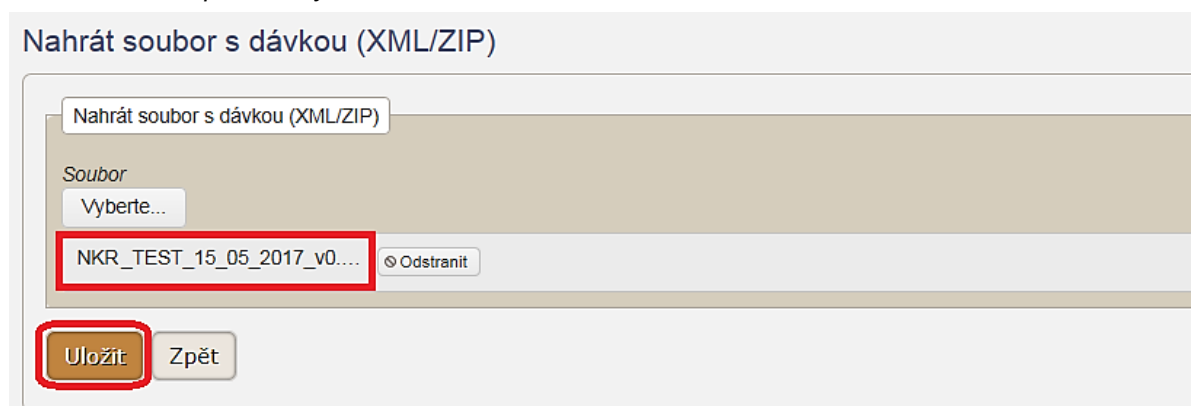


Obrázek 37 - Centrální úložiště dat – hlavní stránka

V rámci Centrálního úložiště dat (CUD) je možné importovat dávku nebo prohlížet odeslané dávky.

2.4.1. Import dávek

Pro import dávky zvolte v menu úložiště funkcionalitu **Import**, vyberte soubor k nahrání a tlačítkem „**Uložit**“ jej nahrajte.

Obrázek 38 - Import dávky

2.4.2. Prohlížení dávek

Pro prohlížení nahraných dávek zvolte v menu úložiště funkcionalitu **Seznam dávek**. Zobrazí se filtr pro vyhledání dávky a zároveň seznam posledních nahraných dávek, který máte přístupný. Pro

výběr jen požadované dávky, zadejte kritéria do filtru a klikněte na tlačítko „Vyhledat“. Vyhledanou dávku můžete Zobrazit, nebo ji pomocí tlačítka „Detail“ otevřít z náhledu na podrobnosti.

Obrázek 39 - Prohlížení dávky

Obrázek 40 - Detail dávky

Obrázek 41 - Detail datového bloku

Detail datového bloku

ID	Šablona	Verze
149756	nkr	1
Registr	Stav	Validní
NKR	Odesláno k obsahové validaci	True
Validace CÚD	Validace CR	
11. 3. 2017 20:18:21		
Vytvořil	Vytvořeno	Změněno
Světлана Drábková	11. 3. 2017 20:18:18	11. 3. 2017 20:18:21

Obsah datového bloku

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<ds:dasta dat_vb="2017-02-07T12:21:14" typ_odesm="NN" ur="U" bin_prioha="T" verze_nclp="02.47.01" verze_ds="04.09.03" id_soubor="NNH17-0000238840001"
xsi:schemaLocation="urn:cz-mzcr:ns:dasta:ds4:ds_dasta ds_dasta-4.03.05.xsd" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xmlns:ds="urn:cz-
mzcr:ns:dasta:ds4:ds_dasta">
```

Výsledek validace v CR

NKR 11. 3. 2017 20:18 - Data byla úspěšně předána do cílových registrů k validaci. Její výsledek obdržíte do 24 hodin emailem. Děkujeme za spolupráci.
Zpráva:

Informace o importu dávky přijdou uživateli na e-mailovou adresu.

2.4.3. Zpráva o vyhodnocení při dávkovém vkládání dat

Při dávkovém vkládání dat probíhá kontrola zaslanych údajů na dvou úrovních.

Po vložení dat probíhá nejprve formální validace, při které se kontroluje, zda daný soubor formálně odpovídá předepsané struktuře (XML schématu). Tuto kontrolu provádí samotný CÚD. O výsledku formální validace je uživatel informován prostřednictvím emailu na adresu, která byla uvedena při registraci daného uživatele. Zprávu o výsledku lze také nalézt v detailu dané dávky v CÚD.

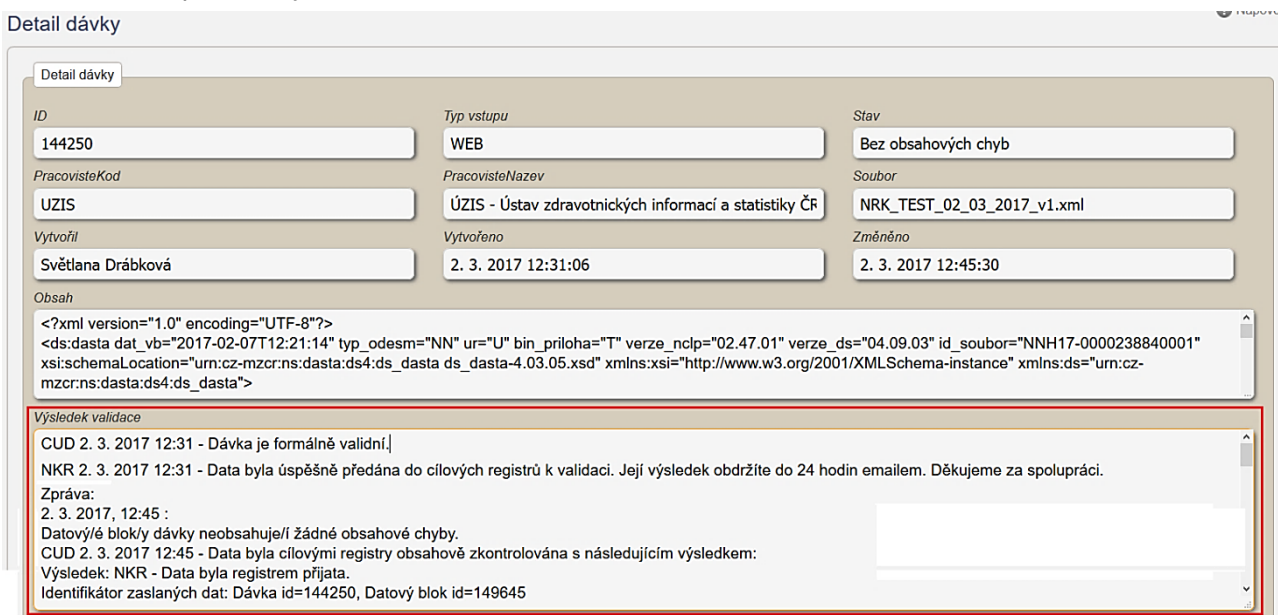
Druhou fází je kontrola obsahové správnosti dat. K této validaci jsou data po úspěšné formální kontrole odeslána do cílového registru, v tomto případě do Národního registru léčby uživatelů drog. Zpráva o výsledku obsahové validace je uživateli zaslána na jeho kontaktní emailovou adresu (uvedenou při registraci) a také zpět do CÚD.

Je-li do registru odeslán záznam s chybou, uživatel je o tom informován prostřednictvím emailu (a to u nastavení příjmu celých validních dávek i při nastavení částečného příjmu dat). Z důvodu ochrany osobních údajů nejsou vypisovány identifikační údaje daného záznamu v textu emailu. Pro zjištění konkrétního chybného záznamu je třeba přihlásit se do CÚD, kde jsou informace podrobně popsány v „Detailu dávky“. Kromě identifikačních údajů pacienta, obsahuje zpráva i důvod a kód chyby. Všechny chybové hlášky naleznete v příloze: [1.5.2 Seznam a popis všech vstupních kontrol](#).

Dávka se v průběhu zpracování může nacházet v několika stavech.

- Přijetí na validaci - mezistav
- Dávka není formálně validní – popis chyby
- Datový blok byl přijat k validaci bez chyb
- Datový blok dávky obsahuje obsahové chyby – seznam chyb
- Datový blok dávky byl přijat s výhradami – seznam chyb.

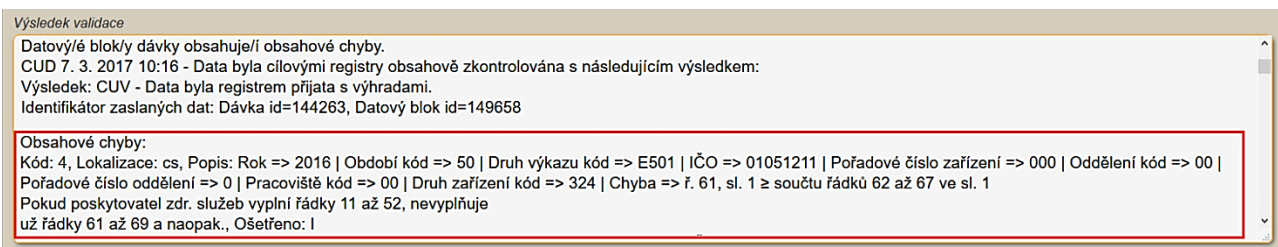
Obrázek 42 - Zpráva o výsledku formální a obsahové validace



Obsahová validace může skončit s následujícími výsledky:

- Datový/é blok/y dávky neobsahuje/í žádné obsahové chyby. Data byla registrem přijata.
 - Vyhodnocení znamená, že dávka neobsahuje žádný chybný záznam a všechna zasláná data proto byla do registru bez problémů přijata.
- Datový/é blok/y dávky obsahuje/í obsahové chyby. Data nebyla registrem přijata z důvodu zjištěných chyb.
 - Vyhodnocení znamená, že dávka obsahuje nejméně jeden chybný záznam a žádná zasláná data proto nebyla do registru přijata. Toto hlášení se při zaslání záznamu s chybou zobrazuje tehdy, je-li systém příjmu dávek nastaven na odmítání celé dávky, vyskytuje-li se v ní chybný záznam.
- Datový/é blok/y dávky obsahuje/í obsahové chyby. Data byla registrem přijata s výhradami.
 - Vyhodnocení znamená, že dávka obsahuje nejméně jeden chybný záznam, nicméně všechna zasláná data bez chyby byla do registru přijata. Toto hlášení se při zaslání záznamu s chybou zobrazuje tehdy, je-li systém příjmu dávek nastaven na částečný příjem validních údajů. Při takovémto nastavení není přijatý pouze chybný záznam z dávky.

Obrázek 43 - Obsahové chyby



2.5. Přímé odeslání z NIS poskytovatele

Poslední možný způsob odesílání dat do registru NRLUD, je přímé odeslání dat z informačního systému poskytovatele zdravotních služeb pomocí b2b rozhraní. Každý registr, který má definované datové rozhraní v rámci národního standardu pro výměnu informací ve zdravotnictví (viz kapitola: [3.2 Datový standard pro předávání informací](#)), umožňuje komunikaci mezi nemocničním informačním systémem a registrem.

Komunikace b2b předpokládá provedení integrace nemocničního informačního systému (NIS) do prostředí registrů resortu zdravotnictví, které je také označováno jako Jednotná technologická platforma (JTP). Tako integrace má umožnit odesílat pomocí dávek data z NIS do cílového registru NRLUD. Odesílání probíhá přes Centrální úložiště dat (CUD), které je v JTP připraveno právě z důvodu příjmu a importu dávek. V rámci integrace je nutné zajistit také překódování položek, u kterých NIS používá jiné kódování než registr NRLUD. Data z NIS je možné odesílat po každém zadání záznamu, nebo dávkově, podle možností a nastavení poskytovatele.

Předávání dat v tomto případě neprobíhá pomocí běžného uživatelského účtu, ale pomocí tzv. systémového účtu. Jedná se o speciální účet, ke kterému je vygenerován certifikát a s jehož pomocí je možné odesílat data přímo z NIS do registru. O zřízení systémového účtu žádá odpovědná osoba s rolí „Žadatel“ za danou organizaci. Popis postupu žádosti o daný účet je součástí aktuálního datového balíčku.

O průběhu zpracování dat v CÚD je uživatel informován pomocí notifikačních emailů, stejně jako při ručním odesílání dávek. Tyto emaily jsou odesílány na tzv. technický email, což je emailová adresa uvedená u systémového účtu.

Postup kroků nutných pro napojení NIS s prostředím registrů NZIS je dostupný na stránkách ÚZIS ČR [Příručka Postup kroků pro napojení NIS](#). Je také součástí aktuálního datového balíčku, který obsahuje zároveň popis datového rozhraní a seznam validačních pravidel a který je dostupný na webových stránkách ÚZIS pro Národní registr pitev a toxikologických vyšetření (NRLUD): <http://www.uzis.cz/registry-nzis/nrlud> pod názvem **Datové rozhraní NRLUD**. Zde jsou k dispozici vždy v aktuální verzi.

3. TECHNICKÁ SPECIFIKACE

V této kapitole jsou uvedeny základní údaje o jednotné technologické platformě registrů NZIS, datovém rozhraní registrů a používaných číselnících.

3.1. Shrnutí změn oproti předchozí verzi rozhraní

Nejsou žádné změny proti předchozí verzi, jde o nový registr.

3.2. Datové rozhraní pro předávání informací

Pro předávání dat do registru slouží datový standard MZ ČR DASTA verze 4 (zkráceně DS4). Jedná se o otevřený standard pro komunikaci mezi informačními systémy zdravotnických zařízení, který je pravidelně aktualizovaný. Tento standard pokrývá oblasti klinické, laboratorní, statistické i administrativní a jeho samozřejmou součástí jsou číselníky (například Národní číselník laboratorních položek, číselník klinických událostí, aktuální číselníky ÚZIS atd.), dokumenty a nástroje (například program ČLP) [5].

Veškeré údaje, týkající se datového rozhraní pro předávání údajů a způsobu komunikace s registrem, jsou dostupné na webových stránkách Národního registru léčby uživatelů drog: <http://www.uzis.cz/registry-nzis/nrlud> pod názvem: **Datové rozhraní NRLUD**, a to vždy v aktuální verzi.

3.2.1. Popis datového rozhraní

Datové rozhraní NRLUD představuje balíček dokumentů, které obsahují všechny potřebné informace pro vytvoření a zaslání datového souboru do národního zdravotnického registru (NZIS).

Dávkové zasílání dat je alternativou manuálního zadávání a je založeno na předávání dat formou datových XML souborů. Definice XML souborů vychází ze standardu DASTA verze 4 a je definována pomocí XML schématu. Pro každý klinický registr je definováno jedno rozhraní s vlastním jmenným prostorem a vlastním XML schématem.

Balíček se skládá ze dvou složek, složka **doc** obsahuje informativní dokumenty popisující strukturu registru, metodika sběru dat a způsob zasílání. K dispozici jsou zde i použité číselníky v podobě csv souboru, který obsahuje 5 sloupců. První obsahuje název číselníku, druhý kód položky, třetí popis položky, čtvrtý a pátý sloupec pak specifikuje omezenou časovou platnost položky. Pokud není uvedeno datum, je platnost bez omezení. V neposlední řadě je součástí složky i soubor popisující validační kontroly, které jsou při importu dat prováděny. Složka **schéma** obsahuje soubory s definovaným XML schématem pro daný registr včetně podpůrných souborů s obecnými datovými typy. Schéma registru je přímo v xsd souboru doplněno o základní vysvětlující komentáře. Součástí složky je také vzor dávkového XML souboru.

3.3. Jednotná technologická platforma

Za jednotnou technologickou platformu (JTP) se považuje jednotné technologické prostředí všech registrů resortu zdravotnictví, provozované UZIS ČR. Tato integrace má umožnit zavedení jednotného chování registrů včetně jejich zabezpečení a zjednodušit jejich technickou správu a provoz. Registry NZIS jsou součástí tohoto prostředí a jsou v tomto prostředí provozovány.

Aplikace jednotlivých registrů využívá jednotnou autentizaci a autorizaci přístupů do JTP. Přístup do aplikace je možný 2 způsoby:

- přístup pomocí jednorázového hesla
- přístup certifikátem uloženým na USB tokenu

Vznik identity uživatelů a přidělení oprávnění pro registr zajišťuje v eReg Jednotná správa uživatelů (JSU).

Datové rozhraní pro jednotlivé registry je definováno resortním Datovým rozhráním MZ v elektronickém formátu. Zpravodajské jednotky (zdravotnická zařízení) najdou čtvrtletně aktualizovaný Datový standard MZ a aktuální číselníky NZIS na webových stránkách MZ ČR (<http://ciselniky.dasta.mzcr.cz/>)

Hlášení do registru má formu XML datové struktury. Při standardním postupu se hlášení předává na webovou službu CÚD, která následně zprostředkovává komunikaci mezi registrem a poskytovatelem hlášení (dávky). Rozhraní pro komunikaci s webovými službami CÚD je předmětem dodávky registru CÚD.

V rámci jednotlivých registrů jsou využívány společné komponenty jednotného technologického prostředí (JTP), například grafické komponenty JTP, grafický design, komponentu pro vykreslování menu, dialogová okna, generování dokumentů pro tisk a komponentu pro automatizované odhlašování v případě nečinnosti. V rámci aplikace je využíván také automatizovaný způsob logování a audit, modul konfigurace a zasilání zpráv přes Service Bus.

Přímé připojení nemocničních informačních systémů (NIS) do prostředí registrů resortu zdravotnictví bude primárně realizováno pomocí webových služeb. Popis rozhraní služby včetně WSDL souborů a jednotlivých URL adres budou uvedeny v integrační příručce pro daný registr (pokud registr podporuje tento způsob komunikace) nebo pro celkové prostředí.

O podrobnou příručku si požádejte na Helpdesku UZIS ČR.

Email: helpdesk.registry@uzis.cz

Telefon: +420 222 269 999

Pracovní doba:

Pondělí	8.00 - 16.00
Úterý	8.00 - 16.00
Středa	8.00 - 16.00
Čtvrtek	8.00 - 16.00
Pátek	8.00 - 15.00

3.4. Odkazy na další zdroje informací – web ÚZIS ČR

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR: <http://www.uzis.cz/>

[Národního registr léčby uživatelů drog \(NRLUD\)](#)

Vstup do registrů resortu zdravotnictví: <http://www.uzis.cz/registry-nzis-vstup> obsahuje informace o registraci do registrů, způsob přihlášení a kontakt na technickou a metodickou podporu.

DASTA – popis datového standardu pro předávání dat mezi informačními systémy zdravotnických zařízení: <http://www.dastacr.cz/>.

- [Datový standard MZ ČR verze DS 04.13.02](#), obsah CD [ke stažení](#) (zip)
- [Datový standard MZ ČR verze DS 03.21.01](#), obsah CD [ke stažení](#) (zip)

Speciální bloky pro ÚZIS a národní zdravotní registry: [Bloky ÚZIS ČR](#).

Seznam národních zdravotních registrů - informace o vyplnění a popis v datovém standardu: [Národní zdravotní registry](#)

[Číselníky NZIS - seznam](#)

[Kompletní popis všech bloků NZIS včetně vzájemných vazeb](#)

3.5. Přílohy

3.5.1. Seznam číselníků

Název číselníku	Název položky
UZIScis_CetnostUzivani.htm	cetnost_uzivani_kod
UZIScis_Doporuceni.htm	doporuceni_kod
UZIScis_Droga.htm	droga_kod
UZIScis_DruhVysetreni.htm	vysetreni_kod
UZIScis_DuvodUkonceniLecbyUzivateleDrog.htm	duvod_ukon_kod
UZIScis_CharakterBydleniKde.htm	charakter_bydl_kde_kod
UZIScis_CharakterBydleniSKym.htm	charak_bydl_s_kym_kod
UZIScis_InjekcniAplikace.htm	inje_apli_hodn_v_souc_kod; injekcni_aplikace_kod
UZIScis_Intervence.htm	poskytnuta_intervence_kod
UZIScis_MaDeti.htm	deti_ma_kod
UZIScis_Narodnost.htm	narodnost_kod
UZIScis_Obec.htm	misto_narozeni_obec_kod; trvale_bydliste_obec_kod
UZIScis_Pohlavi.htm	pohlavi_kod
UZIScis_PredchoziLecba.htm	predch_lecba_kod
UZIScis_RealizovanaSubstitucniLecba.htm	realiz_subst_lecba_kod
UZIScis_SpolecneStrikacky.htm	spol_strik_hodn_v_souc_kod; spolecne_strikacky_kod
UZIScis_StatutZamestnani.htm	statut_zamestnani_kod
UZIScis_Stav.htm	rodinny_stav_kod
UZIScis_TestyProvedeny.htm	test_hiv_kod; test_vha_kod; test_vhb_kod; test_vch_kod
UZIScis_VysledekVysetreni.htm	vysledek_kod
UZIScis_Vzdelani.htm	vzdelani_kod
Zeme	zeme
UZIScis_ZijeSDetmi.htm	deti_ziji_kod
UZIScis_ZijeSOsobouUzDrog.htm	zije_s_osob_uziv_drogy_kod
UZIScis_ZpusobAplikace.htm	zpusob_aplikace_kod

4. ZABEZPEČENÍ DAT A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

4.1. IT zabezpečení přenosu a archivace dat

4.1.1. Zabezpečení přístupu do aplikace

Registr NRLUD je přístupný jako zabezpečená webová aplikace přes veřejný internet. Přístup všech uživatelů je zabezpečen jménem, heslem a následně jednorázovým přihlašovacím kódem, připojení je chráněno zabezpečeným https kanálem.

Diferenciace přístupu uživatelů k funkcím aplikace a datům v registru je zajištěna pomocí uživatelských rolí. Pro správu uživatelů a přidělování rolí slouží tzv. centrální Jednotná správa uživatelů (JSU). Každý poskytovatel zdravotních služeb (PZS), resp. jím pověřená osoba „Žadatel“ spravuje a zodpovídá za účty všech zaměstnanců daného zařízení. „Žadatel“ žádá o přístup pro jednotlivé uživatele do cílových registrů, stejně jako ruší přístupy uživatelům, kteří již nejsou v zaměstnaneckém poměru daného PZS nebo již není žádoucí, aby do registrů měli přístup. Všechny žádosti o přístup do všech registrů jsou následně schvalovány centrálně na ÚZIS ČR, kde se dohlíží na to, aby uživatelé měli pouze adekvátní přístupové role s příslušným oprávněním.

Registry obsahují osobní údaje, a proto je pro uživatele ze zpravodajských jednotek zabezpečen přístup pouze k datům vlastního pracoviště.

4.1.2. Zabezpečení a ukládání dat

Data registru jsou ukládána podobně jako většina ostatních registrů NZIS v jednotném databázovém úložišti registrů resortu zdravotnictví. Jedná se o databáze provozované dle pravidel Zákona č. 181/2014 Sb. (zákon o kybernetické bezpečnosti). Datové úložiště je společné pro všechny registry resortu a je provozováno v rámci jednotné technologické platformy (JTP), která je z hlediska zákona o kybernetické bezpečnosti kritickým informačním systémem.

Jednotlivé zpravodajské jednotky, tedy poskytovatelé zdravotnické péče a krajské úřady hlásí zjišťované údaje do centrální databáze každého z registrů NZIS. Jednotlivé databáze jsou oddělené. Zde se ukládají veškerá data, která zpravodajské jednotky nahlásí, respektive zašlou. ÚZIS ČR je od 1. 2. 2017 věcným správcem i provozovatelem prostředí JTP a registrů NZIS. Databáze jsou fyzicky uloženy na zabezpečených serverech. K serverům jako takovým mají přístup pouze vyjmenovaní pracovníci, nikdo jiný. Veškerá data jsou pravidelně zálohována. Dominantním technologickým nástrojem je zde databáze MSSQL, která obsahuje veškerá primární data v NZIS.

Vybrané databáze v JTP jsou chráněné šifrováním. Pro šifrování těchto databází je využitý mechanismus transparentního šifrování dat (TDE – transparent data encryption), který je poskytován MS SQL databází. Pro šifrování dat v DB je použit algoritmus AES-256.

Databáze jsou opatřeny auditním logem, který zaznamenává změny v databázích NZIS, týkající se klíčových položek, zejména osobních údajů. Vždy je tak v případě potřeby možné dohledat, kdo kdy a jak s daným údajem pracoval. Jedná se o úroveň zabezpečení, která je pro ochranu osobních údajů nezbytná. Pro vytváření auditních záznamů v aplikacích/registrech v JTP jsou použity nástroje poskytované JTP.

Žádné auditní záznamy neobsahují zaznamenané samotné údaje, zejména neobsahují osobní údaje. V případě potřeby uložení údajů je v záznamech s logy uložena jejich anonymizovaná hodnota.

Primární databáze NZIS jsou fyzicky dostupné pouze administrátorům provozovatele a zpracovatele NZIS. Pro plnění povinnosti statistického zpravodajství a publikování výstupů z NZIS byla vytvořena vrstva datových kostek, datamartu. Tyto kostky jsou 1x za den plněny nastavenými ETL procesy. V průběhu ETL transformace jsou odstraňovány veškeré osobní či adresné údaje. Vytvořené datové kostky jsou tak zcela anonymní a při přístupu k nim nehrozí žádné nebezpečí stran úniku citlivých údajů.

4.2. Procesy vnitřního zpracování na ÚZIS ČR

Naprostá většina úkonů, souvisejících se zpracováním dat Ústavem zdravotnických informací a statistiky, probíhá díky novému technologickému řešení převážně automaticky bez přímých zásahů fyzických osob.

K úplným neanonymizovaným údajům má přístup jen velmi omezený počet osob s přístupovou rolí „Administrátor“, které se písemně zavázali zachovávat mlčenlivost. Tato role slouží správci dat pro průběžné kontroly úplnosti a validity zasílaných údajů a pro export dat.

Všichni ostatní pracovníci ÚZIS ČR, vč. analytiků, mají přístup pouze k plně anonymizovaným údajům na základě písemného převzetí dat, ze kterých nelze žádným způsobem zpětně identifikovat osobu, které se údaje týkají.

4.3. Poskytování dat třetím subjektům

Veškerá data z Národních zdravotních registrů, tedy i z NRLUD, jsou poskytována třetím subjektům pouze na základě řádně vyplněné žádosti o export dat či o analýzu, které jsou přístupné na webových stránkách ÚZIS ČR, viz <http://www.uzis.cz/nas/poskytovani-informaci/podani-zadosti-export-dat-registru-nzis>.

Žádost o export dat z NZIS je podávána za poskytovatele zdravotních služeb. Pokud poskytovatel požaduje konkrétní údaje o svých pacientech, může být žádost učiněna pouze prostřednictvím statutárního zástupce daného poskytovatele a to jen pro jeho pacienty a pouze z národních zdravotních registrů, které jsou uvedeny v příloze zákona o zdravotních službách (§ 73). V tomto případě poskytovatel zdravotních služeb zašle žádost na ÚZIS ČR v listinné podobě s úředně ověřeným podpisem statutárního zástupce žadatele, nebo pdf dokument podepsaný kvalifikovaným elektronickým podpisem statutárního zástupce žadatele.

Anonymizované individuální záznamy jsou poskytovány především k využití pro vědecké či výzkumné práce a granty po individuálním posouzení a na základě smlouvy o předávání dat s přesně specifikovaným účelem, pro který budou data využita, ve formě neumožňující přímé určení zpravodajské jednotky či subjektu údajů, a to ani v agregované formě, kde by bylo vysoké nebezpečí identifikace (malý územní celek, příliš podrobná struktura agregovaných dat za subjekty údajů, málo zařízení v daném výběru apod.). Údaje týkající se jednotlivých poskytovatelů jsou poskytovány s výslovným souhlasem subjektu údajů. V ostatních případech lze poskytnout pouze data agregovaná.

Žádost o analýzu dat z NZIS znamená provedení analýzy podle požadavku žadatele a předání agregovaných dat ve formě tabulek, grafů nebo sumárních čísel, které vznikají statistickou analýzou dat NZIS.

Poskytnutá data smějí být využita výhradně pro účel uvedený v žádosti.

4.4. Rozvoj registru podle eGovernmentu

Základním identifikačním údajem osoby vedené v registru je v tuto chvíli výhradně rodné číslo, respektive číslo pojištěnce. Nedostatečností registru je, že v tuto chvíli nepřijímá všechny požadované formáty čísel pojištěnců, rovněž viz část I, kapitola 1.4.2. Další rozvoj registru v této oblasti bude spočívat zejména v rozšíření kontrolních mechanismů tak, aby byly akceptovány i další platné varianty čísel pojištěnců.

Registr není v tuto chvíli napojen na základní registry a služby eGovernmentu. Jednotlivé zpravodajské jednotky nemají přístup k základním registrům a nejsou tudíž schopny využívat bezvýznamový identifikátor AIFO. Navíc aktuálně nepředávají do registru NZIS údaje, které jsou nezbytné pro ztotožnění dané osoby. Aktuálně proto v registru neprobíhá ztotožnění a konkrétní fyzická osoba není v registru identifikována. Nicméně pro analytické zpracování registru není nezbytné znát konkrétní osobu a ztotožnění provádět, podstatné je pouze zachování jedinečnosti identifikátoru osoby napříč systémem NZIS.

Ve chvíli, kdy bude zpravodajským jednotkám legislativně uložena povinnost hlásit osobní údaje nezbytné pro ztotožnění, měl by být na straně JTP vytvořen modul, který bude tyto osobní údaje zaslané do registru jednorázově překládat na AIFO agendy 1086 a v produkční databázi registru pak již ukládat jen AIFO.

Této změně bude muset být rovněž přizpůsoben registr a bude muset být přeprogramován, protože některé funkce, jako například vyhledávání konkrétního záznamu skrze rodné číslo/číslo pojištěnce nebude možné a bude muset být nahrazeno procesem ztotožnění se základními registry.

Důležité je při přechodu na AIFO myslet na kontext ostatních registrů, které v NZIS tvoří propojenou soustavu a tedy přechod na AIFO musí být buď proveden u všech současně, nebo bude muset být po nezbytně nutnou dobu k dispozici mechanismus překladu rodné číslo/číslo pojištěnce -> AIFO.

Ve chvíli, kdy veškeré zpravodajské jednotky v NZIS a jejich systémy budou schopny komunikovat pouze skrze služby eGovernmentu, stane se rodné číslo/číslo pojištěnce nadbytečné a struktura registru bude muset být pouze rozšířena o údaje, které jsou aktuálně z rodného čísla/čísla pojištěnce odvozovány (datum narození, pohlaví, státní příslušnost).

5. SEZNAM ZKRATEK, OBRÁZKŮ, TABULEK A ZDROJŮ

5.1. Seznam zkratek

Zkratka	Význam
AIFO	Agendový identifikátor fyzické osoby (na základě zákona 111/2009 Sb.) Jedná se o neveřejný identifikátor, který je jednoznačně přiřazen záznamu o fyzické osobě v příslušném agendovém informačním systému nebo základním registru. Je odvozen ze zdrojového identifikátoru fyzické osoby a kódu agendy a je užíván výlučně k jednoznačnému určení fyzické osoby pro účely výkonu agendy, pro kterou byl přidělen. Z agendového identifikátoru fyzické osoby nelze odvodit zdrojový identifikátor fyzické osoby a nelze z něj ani dovodit osobní nebo jiné údaje o fyzické osobě, již byl přiřazen.“
CP	Centrální pracoviště
ČSÚ	Český statistický úřad
CSV	Comma separated values
CÚD	Centrální úložiště dat
DASTA	Datový standard MZČR
DB	Databáze
ETL	ETL (extrakce, transformace, load) označuje mechanismus získávání dat z provozních systémů a jejich následné zpracování a poskytnutí aplikacím pro podporu rozhodování.
HS HMP	Hygienická stanice Hl. m. Praha
IČP	Identifikační číslo pracoviště
IS	Informační systém
JTP	Jednotná technologická platforma
JSÚ	Jednotná správa uživatelů
KHS	Krajská hygienická stanice
LPZ	List o prohlídce zemřelého
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
L/K	léčebně-kontaktní
NIS	Nemocniční informační systém
NRLUD	Národní registr léčby uživatelů drog
NZIS	Národní zdravotnický informační systému
PČZ	Pořadové číslo zařízení
PZS	Poskytovatel zdravotních služeb
ROB	Základní registr obyvatel
RP	Regionální pracoviště
SSL	Secure Sockets Layer

URL	Uniform Resource Locator
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VHA	Virová hepatitida A
VHB	Virová hepatitida B
VHC	Virová hepatitida C
WSDL	Web Services Description Language
XML	Extensible Markup Language
XSD	XML Schema Definition

5.2. Seznam obrázků

Obrázek 1 - <i>Uživatel s více aplikačními rolami</i>	30
Obrázek 2 - <i>Přihlášení do registru – s kontrolním obrázkem</i>	31
Obrázek 3 - <i>Přihlášení do registru</i>	31
Obrázek 4 - <i>Jednorázový kód</i>	31
Obrázek 5 - <i>Ikona pro přihlášení do registru NRLUD</i>	32
Obrázek 6 - <i>Registr NRLUD - Hlavní stránka aplikace</i>	32
Obrázek 7 - <i>Zvětšení pracovní plochy</i>	33
Obrázek 8 - <i>Ukázka pole, jehož hodnotu lze doplnit pomocí výběru z číselníku</i>	33
Obrázek 9 - <i>Ukázka dialogového okna Výběr z číselníku</i>	33
Obrázek 10 - <i>Kalendář pro zvolení konkrétní datumové hodnoty</i>	34
Obrázek 11 - <i>Ikona Přehled hlášení Ostatní léčby</i>	35
Obrázek 12 - <i>Seznam hlášené ostatní léčby</i>	35
Obrázek 13 - <i>Nové hlášení ostatní léčby</i>	36
Obrázek 14 - <i>Detail vyšetření u ostatní léčby</i>	36
Obrázek 15 - <i>Chybová zpráva při zadávání hlášení ostatní léčby</i>	37
Obrázek 16 - <i>Detail hlášení ostatní léčby - ovládací prvky</i>	37
Obrázek 17 - <i>Ukončení hlášení ostatní léčby</i>	38
Obrázek 18 - <i>Ikona Přehled hlášení substituční léčby</i>	39
Obrázek 19 - <i>Zahájení substituční léčby</i>	39
Obrázek 20 - <i>Zadání rodného čísla pro hlášení substituční léčby</i>	40
Obrázek 21 - <i>Detail hlášení ostatní léčby</i>	40
Obrázek 22 - <i>Detail vyšetření u ostatní léčby</i>	41
Obrázek 23 - <i>Chybová zpráva při zadávání hlášení</i>	41
Obrázek 24 - <i>Detail hlášení substituční léčby - ovládací prvky</i>	42
Obrázek 25 - <i>Ukončení hlášení substituční léčby</i>	42
Obrázek 26 - <i>Chybová zpráva při zadávání hlášení ostatní léčby</i>	43
Obrázek 27 - <i>Vyhledávání duplicit</i>	43
Obrázek 28 - <i>Skupina duplicitních hlášení</i>	44

Obrázek 29 - Seznam skupin duplicitních hlášení	45
Obrázek 30 - Odebrání hlášení ze skupiny duplicitních hlášení	45
Obrázek 31 - Menu Vytěžování	46
Obrázek 32 - Seznam standardních sestav (vedle sebe).....	46
Obrázek 33 - Seznam standardních sestav (pod sebou)	46
Obrázek 34 - Prohlížení standardní sestavy	47
Obrázek 35 - Prohlížení standardní sestavy pro vybraný rok.....	47
Obrázek 36 - Centrální úložiště dat – výběr.....	47
Obrázek 37 - Centrální úložiště dat – hlavní stránka	48
Obrázek 38 - Import dávky	48
Obrázek 39 - Prohlížení dávky	49
Obrázek 40 - Detail dávky	49
Obrázek 41 - Detail datového bloku.....	50
Obrázek 42 - Zpráva o výsledku formální a obsahové validace	51
Obrázek 43 - Obsahové chyby	51

5.3. Seznam tabulek

Tabulka 1 - Seznam povinných a podmíněně povinných položek registru NRLUD	25
Tabulka 2 - Seznam a popis všech vstupních kontrol v registru NRLUD	27

5.4. Soupis použitých zdrojů

Legislativa

- Úplné znění zákona č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách). In: *Sbírka zákonů*. 6. 11. 2011. ISSN 1211-1244, Příloha 4. [Dostupné na Portálu veřejné správy ČR.](#)
- Úplné znění zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů*. 4. 4. 2000. ISSN 1211-1244. Dostupné na Portálu veřejné správy ČR. In Částka 149/2016, 3. 11. 2016.
- Vyhláška č. 373/2016 Sb. o předávání údajů do Národního zdravotnického informačního systému. In Částka 149/2016, 16. 11. 2016.
- Mezinárodní klasifikace nemocí: mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů ve znění desáté decenální revize MKN-10. Vyd. 3. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, 1992.

Seznam elektronických zdrojů

- DASTA, *Datový standard pro předávání dat mezi informačními systémy zdravotnických zařízení* [online]. Medimarket s.r.o. v rámci projektu MEDIMA.cz, 2012 [cit. 23.4.2018]. Dostupné z: <https://www.dastacr.cz>.

6. Datový standard MZ ČR - verze 4 (*Webové služby pro distribuci číselníků datového standardu, DTD a schémat*) [online]. Praha: MZ ČR, 2017 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z: <http://ciselniky.dasta.mzcr.cz/>.
7. Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů [online]. Praha: UZIS ČR, 2012 [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html>
8. Datové rozhraní NRLUD – 1.1 (*aktualizováno k 9. 11. 2016*) [online]. Praha: UZIS, 2017 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: [Datové rozhraní NRLUD](#) vždy v aktuální verzi
9. Národní registr léčby uživatelů drog -Technická příručka k 20. 4. 2015 [online] Praha, 2015. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: [Technická příručka \(aktualizovaná 20. 4. 2015\)](#)
10. Metodická příručka národního registru léčby uživatelů drog (2015) [online]. Praha: UZIS, 2015 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: [Metodická příručka \(aktualizována 17.3.2016\)](#)